

MİMAR SİNAN

4. P.S. Büyük Üstad Mesajı Şekür OKTEN
6. Türkiye'de Masonluğun Uyku Dönemleri Suha UMUR
13. Kıymetli Taşlar Sembolizmi Reşat ATABEK
24. Bir Masonik Diplomadan
Görünümler Halil İbrahim GÖKTÜRK
28. Kardeş Anısı Sinan GÜRMEN
31. Bir Büyük Üstadımız
Mim Kemal Öke Abdurrahman ERGİNSOY
38. İbrahim Necmi Dilmen'in
Yaşam Öyküsü Mimar SİNAN
42. Davut Kohen Üstad Hakkında Mimar SİNAN
45. Masonluk ve Müzik Orhan TANRIKULU
53. Türk Şiirinde «Kendini Bilmek»
Teması Balık Kaya SAĞIN
62. Masonluk ve Filateli Tanık GÜNER
65. Olayların İçinden Mimar SİNAN
68. Localarımızdan Haberler Mimar SİNAN
79. Aramızdan Ayrılanlar Mimar SİNAN

MİMAR SİNAN

**Gevşemeyin, endişe etmeyin. İnancınız
sağlamsa, mutlaka başaracaksınız.**

Şânı Yüce Kur'an, S. III. 139

Kapak Kompozisyonu : ŞİNASI BARUTÇU
YENİLİK BASIMEVİ — TİPO — OFSET
Tel. : 143 55 72 ✱ İSTANBUL

MİMAR SİNAN

**Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locasının
tarihi, çağdaş ve gerçekçi açıdan
araştırma ve yayın organıdır.**

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası adına

İmtiyaz Sahibi : Şekür OKTEN

Yazı İşlerini fiilen idare eden : T. Zihni TARHAN

DERGİDE ÇIKAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.

ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR, ÜYELERE MAHSUSTUR, PARA İLE SATILMAZ.

Nuruşiya Sokağı 25, Beyoğlu, Tel. : 149 24 51

4. P.S. Büyük Üstad Mesajı Şekür OKTEN
6. Türkiye'de Masonluğun Uyku Dönemleri Suha UMUR
13. Kıymetli Taşlar Sembolizmi Reşat ATABEK
24. Bir Masonik Diplomadan
Görüntüler Halil İbrahim GÖKTÜRK
28. Kardeş Anısı Sinan GÜRMEN
31. Bir Büyük Üstadımız
Mim Kemal Öke Abdurrahman ERGİNSOY
39. İbrahim Necmi Dilmen'in
Yaşam Öyküsü Mimar SİNAN
42. Davit Kehen Üstad Hakkında Mimar SİNAN
45. Masonluk ve Müzik Orhan TANRIKULU
53. Türk Şiirinde «Kendini Bilme»
Teması Salih Kaya SAĞIN
62. Masonluk ve Filateli Tarık GÜNER
65. Olayların İçinden Mimar SİNAN
68. Localarımızdan Haberler Mimar SİNAN
79. Aramızdan Ayrılanlar Mimar SİNAN

BÜYÜK ÜSTAD MESAJI

Kıymetli kardeşlerim yeni yılınızı kutlarım, 1986 senesinin size ailenize, milletimize, milli Türk Masonluğuna, dünya Masonluğuna ve tüm insanlara mutluluk getirmesini dilerim.

Geçirmiş olduğumuz yangın felaketi dolayısıyla rica etmiş olduğum maddi yardıma kardeşlerimin adeta birbirleriyle yarış edercesine koşmuş olmaları beni çok mutahassıs etti hepsine ayrı ayrı teşekkürlerimi sunuyorum. Şimdiye kadar bu isteğimi tamamlayamamış olan kardeşlerimde peyder pey tamamlayacaklarından emin bulunuyorum.

Nisan ayının son haftasında bu çok şerefli vazifeyi yeni seçeceğimiz P.: S.: Büyük Üstadımıza devretmiş olacağım, vermiş olduğunuz bu görevde geçirmekte olduğum beş senede bana çalışmalarlarıyla katkıda bulunan bütün kardeşlerime şükranlarımı sunarım, var olsunlar.

İstanbul vadisindeki binalarımızın rahat çalışmalarımız için yeterli olmadığı gerçeği karşısında binalarımızın arkasına isabet eden ve arkadaki

sokağa açılan üç binayı satın almış bulunuyoruz, günden güne çoğalmakta olan kardeş adedimiz ve yeni açılmakta olan localarımızın istenildiği şekilde çalışma yapabilmeleri için İstanbul da en az altı mabede ve bir o kadar da çalışmaların devamı olan kardeş sofralarını alacak yemek salonlarına bu arada kütüphane ve dinlenme odalarına ihtiyacımız olduğu aşikardır, şimdi bütün mimar ve mühendis kardeşlerden ricam mart 1986 tarihine kadar yukarda ihtiyaç gösterdiğim şekilde rahatlayabilmemiz için eski binalarımızla yeni aldığımız üç binanın birleştirilmesi avan projelerini hazırlamalarıdır. Tespit edilecek bir Jüri bunların içinden bize en uygun ve en güzel olanını seçecek, birinci olarak seçilecek Projenin sahibi kardeşimiz binalarımızın reorganizasyonunu bizzat yaptıracaktır bu kardeşimize hak etmiş olduğu Masonik armağan merasimle verilecektir. Kardeşlerimin bu ricamı da daha öncekilerde olduğu gibi yerine getireceklerine eminim.

Millî Türk Masonluğu geçen her sene her ay her gün nur'lu ufuklara doğru ilerlemektedir. 1985 senesinde memleketimiz dışında Türkçe çalışmakta olan NUR Locasının açılışını hayırlı bir başlangıç olarak görüyor, ve daha başka memleketlerde de bu şekilde Türkçe çalışacak locaların açılması için gayret sarfetmemiz icap ettiğine kani bulunuyorum ve hepinize ayrı ayrı sevgilerimi sunuyorum.

Büyük Üstad
Şekûr OKTEN

Türkiye'de Masonluğun Uyku Dönemleri

Suha UMUR

Türkiyede Masonluğun 250 senelik bir geçmişi vardır. İngilterede bugünkü Masonluğun kuruluş tarihi olan 1717'den az sonra, 1738'de, Osmanlı İmparatorluğu hudutları içerisinde Mason Locaları açılmağa başlamıştır. 1909'da Maşrik-ı Azam-ı Osmanî kuruluncaya kadar ecnebi obedyanslara tâbi bir çok Loca açılmış, bu Localarda pek çok Osmanlı tabaası türk, rum, ermeni, musevi vs. tekris edilmişlerdir. İkinci Meşrutiyetin ilânından bir sene geçmeden 1909'da kurulan Maşrik-ı Azam-ı Osmanî ve bu teşkilâta bağlı Localar, Osmanlı İmparatorluğu hudutları içerisinde bir çok şehirde çalışmışlardır. Bu günkü Türkiye Büyük Locası, bu büyük Maşrıkın devamıdır.

Bu 250 sene zarfında bir çok memlekette olduğu gibi, Türkiyede de Masonluk zaman zaman yasak edilmiş, Localar kapatılmıştır. Bununla beraber bir çok memlekette olduğunun aksine Masonlar, Masonlukları sebebile cezaya çarptırılmamışlardır, Masonluğun uyku dönemleri uzun sürmemiştir.

Benim tesbit edebildiğime göre Türkiyede Masonluk, 1748, 1826 ve 1935'te olmak üzere üç defa faaliyetten men edilmiş, uyku dev-

releri birincisinde tahminen 12 sene, ikincisinde 28 sene, üçüncüsünde ise 13 sene sürmüş, hepsinde de Localar tamamen kapanmış, aynı Localar bir daha açılmamıştır.

Burada yalnız ikinci ve üçüncü uyku dönemleri, ele geçen belgeler üzerinden incelenmiştir.

1748 KAPANIŞI

Osmanlı İmparatorluğunda ilk Locaların açıldığı 1738 tarihinden 10 sene sonra, 1. Mahmud devrinde bir fermanla Mason Locaları kapatılmış ve Masonluk yasaklanmıştır.

Bu kadar erken bir tarihte Masonluk Osmanlı İmparatorluğuna nasıl girebilmiş, 10 sene zarfında yasak edilmesi için ne gibi faaliyet göstermiş ve neden yasaklanmıştır?

Bu tarihlerde İngilterede Mason olmuş bazı kimselerin adeta birer misyoner gibi Masonluğu kurmak ve yaymak için Doğu'da ve bilhassa Osmanlı İmparatorluğunda çalışmış olduklarını, İmparatorluktaki Kilise teşkilâtlarının da Masonluğa karşı cephe aldıkları ve Masonlukla mücadeleye başladıklarını gösteren belgeler mevcuttur (Şahir ERMAN, Türk Masonluk Tarihi ile ilgili Papalık belgeleri, MİMAR SİNAN, Sayı 34, Sh. 9-14, 1979).

Bu belgelere göre, İzmir Vicaire Apostolique'inin, Genel Kongresyonların bilgisine sunduğu 11 ocak 1745 tarihli bir mektupda özetle, 1744 aralık ayının başında İzmirde ve Ortadoğunun diğer şehirlerinde kendi düşüncelerine uygun bir cemiyetin kurulmasına önayak olmak maksadı ile Fran-Mason topluluğundan gönderilen bir İngilizin İzmirde geldiğini, her milletten bir çok kişinin bu cemiyete katılmayı istediğini, bu çağlayana sed çekebilmek için ne yapacağını bilmediği bir sırada eline geçen bir tamim kitabında Papa XII. Clément'in 1738 yılında, bu cemiyete kaydolan ve buna yardım eden katolikleri afaroz ettiğine dair bir emirnamesini bulduğunu (In Eminenti Apostolatus Specula, 8 Mayıs 1738), derhal üç nüsha çıkartarak üç kilisenin de başkanlarına, Epifani gününde açıklamaları ve yaymaları maksadı ile gönderdiğini ve Allaha şükürler olsun - iyi netice verdiğini, bazı kimselerin istifa ettiklerini, bazılarının da bu cemiyete girmekten vaz geçtikleri-

ni, ateş tamamen sönmemiş olmakla birlikte büyük kısım itibari-
le sona erdiğini bildirmektedir.

Gene belgelerden anlaşıldığına göre Vicaire Apostolique'e derhal cevap verilmiş, gösterdiği gayret takdir edilmiş ve bu kötülüğün Ortadoğunun daha içlerine doğru ilerlemesi ihtimaline karşı durum, İstanbuldaki Başpiskoposa bildirilmiştir.

İstanbulda da buna benzer hadiseler cereyan etmiş olmalıdır.

«Table Chronologique de l'Histoire de la Franche-Maçonnerie» adlı kitabın 1748 yılı bahsinde hadisenin nasıl cereyan ettiği anlatılmaktadır:

«Babîâlî, İstanbulda Franmasonların toplandıkları bir evin basılması için Kaptan Paşa'ya emir vermiştir; bunu zamanında haber alan Masonlar dağılmışlardır. İngiliz sefirinin müdahalesi ile takibat durdurulmuştur, fakat Babîâlî hükûmeti, yabancı devlet mümessillerine, Padişahın memleketine yeni tarikatları ve bilhas-
sa Masonluğu sokmağa teşebbüs etmemeleri emrini tebliğ etmiştir.»

İspanyolca başka bir kitap da, yukardaki malûmatı verdikten sonra, bu yasaklamanın sebeplerini anlatmaktadır:

«... Bir çok Türkün de davet edildikler bu toplantılar, her ne kadar bir İngiliz mütercimın evinde yapılmakta ise de, İstanbul Locasının kurucusu bir Fransız idi. Mütercim, bu kişilerden hiç birisini evinde barındırmamak emrini aldı, Fransız ise sınır dışı edildi ve Fransaya yollandı. Bir Müslüman ülkesi olmasına rağmen, bu halde dahi, Papalığın sebatkâr müdahalesini gösteren bir belge muhafaza edilmektedir. Bu belge, Papa XIV. Benedictus'un 22 Ocak 1749 tarihinde Kardinal Tencin'e (Fransaya) yolladığı mektuptur. Bu mektupta şöyle denilmektedir: «Bir hayli zamandır İstanbul Mason tarikatı hakkında cereyan edenler konusunda size mektup yazmıştık; şimdi size, Allah'ın bu işe bir çözüm yolu bularak, bütün Masonların tevkif edilerek tarikatı bilek gücü ile (in brachio forti) ortadan sildiğini bildiririz.

İstanbuldaki Mason faaliyetlerinden Papanın haberdar olduğunu apaçık belirten bu cümleye ilâveten, Kardinal Tancin'e verdiği şu emir, onun diplomatik etkinliğini daha da belirtmektedir: «Bu tarikatın bir daha başkaldırmamasına dikkat edilmesi hususun-

de, Fransa devletinin Türkiyedeki Büyük Elçisine vereceği yazılı bir talimat, matluba çok muvaffak olacak ve iyi niyetli olduğu kadar vazifesinas olan bu Büyük Elçi tarafından müsamaha ile karşılanacaktır.»

1748'de başlayan bu uyku döneminin pek uzun sürmediği, başka Locaların Arşivimizde bulunan belge suretlerinden anlaşılacaktır. Bu Locaların bir tanesi İzmirde kurulmuş olan «Saint Jean d'Ecosse des Nations Réunis» Locasıdır. Her ne kadar Loca patentinin tarihi 1786 ise de bu, aynı Locaya verilmiş olan ikinci patenttir. Birincisi İzmirde Frenk mahallesinin tamamen tahrib olduğu yangın neticesinde Locanın bütün Masonik eşya ve evrakı ile birlikte yok olmuştur. Locanın ilk kuruluşunun 1760 senelerinde olduğu tahmin edilmektedir. Bu Locayı kuran Marsilya Ana Locası aynı senelerde biri İstanbulda diğeri Selânikte iki Loca daha kurmuştur (Saint Jean d'Ecosse de la Parfaite Union ve Saint Jean d'Ecosse de l'Amitié). Gene 1760'lı senelerde Cenevre Büyük Locasına bağlı «Saint Jean de Levant» adlı bir Loca İstanbulda kurulmuştur.

1748'de yasak edilmiş olan Masonluk, 1860'larda tekrar çalışmaya başlamış bulunmaktadır.

1826 KAPANIŞI

1826 senesinde Masonluğun Osmanlı İmparatorluğunda bir defa daha yasak edildiğini gösteren bazı karineler vardır. Kanaatimce Vaka-i Hayriyeden sonra, Bektaşilikle bir tutulup Masonluk da Bektaşilik gibi yasak edilmiştir.

İslâm Ansiklopedisinin «İstanbul» maddesinde şöyle bir kısım var (C. 5/II, Sh. 1214/28):

«... Eski devlet memurlarından olup bir kaç kere elçilik için Avrupa'ya gidip gelmiş olan, ilim ve irfanı ile tanınmış İsmail Ferruh efendi, İstanbulda ilk Mason Locasını gizliden kurmuş idi. O devrin tanınmış ediplerinden Beşiktaşlı Kethüdazade, Fars edebiyatı mütehasssısı şair Fehim efendi, Melek Paşazade Abdülkadir, Cıgalazade Tahir beyler gibi devrin edebiyat ve felsefeye meraklı kimseleri bu Locaya girdiler. Merkez, İsmail Ferruh efendinin

Ortaköydeki yalısı idi. Locaya dahil olanlar haftada iki kere toplanıp sohbet ederler ve aralarına yabancı almazlardı. Bu yüzden bir çok kimse tarafından mezhepsizlik ve Bektaşilikle itham olundukları için, yeniçeri ocağının ve Bektaşî tarikatının ilgasından sonra namılı bazı bektâşilerinde sürgün edilmeleri üzerine, Ağustos ayında, İsmail Ferruh efendi, Abdülkadir ve Tahir beyler de sürgüne gönderildiler. Böylece Locanın faaliyeti sona erdi. Meşhur Hekimbaşı ve müverrih Şanizade, Bektaşilik isnadı ile aynı gün Tire'ye sürüldü.»

İslâm Ansiklopedisine mehzaz teşkil eden Lûtfi tarihi «Mason» lâfını etmeden bu cemiyet hakkında şu bilgileri vermektedir:

«... İçlerinde ecanip bulunmadığından ve ol vakitlerde halkın malûmat ve muamelat-ı ecnebiyeye vukufu olmadığı cihetle, beyinlerinde o yolda cereyan eden müsahebat ve müzakeret gizli tutulageldiğinden, hariçte bunlara mezhepsizlik ve bektâşilik gibi yakıştıran isnat ve iftiralar, yeniçeriliğin kaldırıldığı sırada dağıtılmalarına vesile ittihaz edildi ve Şanizade ile beraber İsmail Ferruh efendi, Abdülkadir ve Tahir beyler bir günde yahılarından kaldırılarak Üsküdar tarafına geçirilip oradan mübaşirler refakatında nefy ve teb'it edildiler.»

Bu mevzuda pek mükemmel bir araştırma yapmış olan Kemal Salih Sel K. (Türk Masonluk Tarihine ait üç etüd, Mimar Sinan yayınları: 2, Sh. 5-25, 1973), «Mason Locası» diye bahs edilen ve kendisinin «Beşiktaş Cemiyet-i İlmiyesi» dediği bu topluluğun, Mason geleneklerine uygun bazı usulleri olduğunu kabul etmekle birlikte bunların her hangi bir cemiyette de bulunabileceğini ve bir Mason Locasının kurulmasının bir takım şerait ve merasime tabi olması gerektiğini ifade ederek bunun bir Mason Locası olmadığı kanaatine varmıştır.

Geçen sene elime geçen elyazması eski türkçe bir defter, İsmail Ferruh efendinin kurmuş olduğu «Loca»nın mahiyeti ve 1826 senesindeki kapatılma sebebi hakkında bazı ipuçları vermektedir. Müsvedde halinde bir takım notların ve bir konuşma metninin yazılı bulduğu bu defterin pek çok sahifesi eksik olduğundan ne zaman ve kimin tarafından yazılmış olduğu anlaşılamıyor. Defterde bizi ilgilendiren şöyle bir kısım var:

«... Babam diyor ki: Protestanlık saf ve temiz hak yoludur diyen-

ler ve buna inanan ve uyanlar Türk değil yabancılarıdır. Türklerin kendi kurdukları hak yolu dururken yabancıların açtığı yola uymaya ihtiyaçları yoktur. Şimdi bunu isbat için size misaller göstermem lâzım ise o da kolaydır: Meselâ Masonluk, bütün dünyaya yayılmış, hatta memleketimizde de dal budak sarmağa başlamışken, Ferruh efendi gibi münevver ve Türk kanı taşıyan bir çok zevat böyle yabancı malı Masonluğunun memleketimizde yayılmasına ve kökleşmesine mani olmağa çalışmışlardı. O vakit bütün özü ve esası ve ruhu Türk malı olarak «Muhibban» namında olup ilmi Türk Masonluğunu kurmuşlardır. 2. Mahmud bu hayırlı kuruluşu dağıtmamış olsa idi, bugün bizim de dünya Mason teşekkülleri yanında hem de tam millî ve yerli kuruluşumuz bulunurdu, ve hiç şüphe yok, bizim gibi yabancı mahfillere gelip adalet dilençliği etmemize hacet kalmazdı.

Arkadaşlar pek iyi bilirsiniz ki 2. Mahmud yalnız bu millî Mason kuruluşunu dağıtmadı, aynı zamanda yeniçeri ocağını ve ocağın dayandığı Bektaşılığı da kaldırdı. Bunlardan yeniçeriliğin ilgası sebep ve neticeleri, konuştuğumuz mevzudan hariçtir. Bu sebeple ben yalnız Bektaşilik mevzuunu ele alacağım. Şimdi size sorayım, Bektaşilik nedir?...»

Defter, Bektaşilik konusunda devam ediyor.

İsmail Ferruh efendinin kurmak istediği «Türk Masonluğu» araştırılması gereken fakat mevzumuz dışında bir hadisedir. Burada bizi ilgilendiren, yukarda bahsettiğimiz gibi azası mezhepsizlik ve Bektaşilik gibi isnat ve iftiralara maruz kalan bu Locanın, Yeniçeriliğin ilgası ve Bektaşiliğin yasak edilmesi sonucu, Bektaşilikle bir tutulup kapatılmış olmasıdır. Cemiyetin Bektaşilikle alakası olmadığı Cevdet tarihinde de yazılıdır:

«... Bunların Bektaşilikle hiç taallûk ve münasebetleri yok idi. Hatta Bektaşilere dair saray-ı humayun camiinde akdolan meşverette Abdülkadir bey Bektaşiler aleyhinde atıp tutmuş ve o kadar ileri gitmiş idi ki, bayağı keramet-i evliyayı inkâr mertebesine varmıştı...»

2. Mahmud, İsmail Ferruh efendinin nev'i şahsına münhasır Mason Locası ile birlikte diğer Mason Localarını da kapatmış olmalıdır.

Arşivimizde bulunan «Les Nations Réunies» Locasının belge suretleri bunu göstermektedir:

İzmirdeki bu Loca, 1819'da G.O.D.F.'tan üçüncü patentini aldıktan sonra çalışmağa başlamıştır. Belgeler çok seyrekler. 1823 senesinde Loca çok faaldir ve bir «Şapitr» kurmak için müsaade istemiştir. Elde bulunan son belge 1825 senesine aittir. 1826'dan sonra çalıştığına dair bir malûmat yoktur. Bu Locanın da diğerleri gibi Mason-Bektaşî cemiyetleri ile bir tutulup kapatılmış olduğu kanaatindeyim.

Bu kanaati teyid eden bir başka belge de, 1856'dan sonra yeniden açılmağa başlayan Localardan birisinin Üstadı Muhtereminin G.O.D.F.'a yazmış olduğu «Mahrem Rapor»dur. Rapor'u yazan Dr. Schinas İstanbullu bir Rumdur. Fransada tıp tahsil etmiş, Mason olmuş, otuzuncu dereceyi almış, daha sonra İstanbula dönmüştür. Raporunda şöyle demektedir:

«... Ben İstanbulu 1842 yılının başında geldim. O tarihlerde çalışan hiç bir Loca yoktu. Bazı K.ler tanıdım ama, bunlar bir Loca kuracak kadar değildi...»

Rapordan anlaşıldığı gibi, 1842'de İstanbulda çalışan Loca yoktur, bahsettiği Masonlar ise 1826'da kapatılmış olan Locaların azası olmalıdır.

Bu uyku devresi de 28 sene sürmüş, 1856'da Kırım harbinden sonra yeni Localar açılmağa başlamıştır.

Kıymetli Taşlar Sembolizmi

Reşat ATABEK

Genel olarak

Eski devirlerde taş ile ruh arasında yakın bir ilişkinin varlığı belirtilmektedir ve ham taşın gökten geldiği ve işlenen taşın da göke doğru yükseldiği ve bu suretle yaratıcı enerjinin yerine kişinin yapıcı müdahalesinin kaim olduğu kabul edilirdi. Bir çok toplumlar gökten düşen taşların konuştüğünü, açıklamalarda bulunduğunu, insanlara yol gösterdiğini benimsemişlerdi. Taş genellikle akıl ve hikmeti de remz ettiği kıymetli taşların ise, karanlıktan aydınlığa geçişi ile getirdiği belirtilmekte idi.

Tarih boyunca tüm toplumlar-

da kıymetli taşlara özel değerler verilmiş ve bunların taşınmasıyla muayyen kuvvet ve kudretlere sahip olunacağına inanılmıştır.

Çin'de hakim olan ve batıya kadar yaygın olan bir görüş şu şekilde özetlenebilir: Kıymetli taşlar yılanların, ejderdahaların, canavarların başında vucut bulur, bu nedenle de zehirli olması endişesi hakimdir ve ağaza götürülmemesi önerilir, ölümsüzlük, ebedi gençlik, iyilik ve kötülük ilmi gibi mutlak varlıklar canavarlar, ejderhalar, yılanlar tarafından korunmaktadır. Bunların bulunduğu yerlere yanaşabilmek, varabilmek, karşıla-

şılan engelleri aşabilmek için, diğer bir açıklama ile insan gücünün üstünde olan varlıklara erişebilmek, onlara sahip olabilmek için bir çok tehlikelere göğüs germek gerekir, üstün cesaret, akıl ve hikmet sahibi olmak gerekir. Mutlak varlıklar bunları koruyan yılan, ejderha, canavarların başlarında, beyinlerinde maddeleşmiş bulunmaktadır. Bu ejderha ve yılanları mağlup edebilen bunların başlarını ezmeğe muvaffak olabilenler, bu kıymetli varlıklara, taşlara ve bunların sembolize ettiği değerlere sahip olabilmektedirler.

Yukarda belirtilen bu görüşten farklı bir açıklama da şu şekilde özetlenebilir. Doğada bazı kuvvet ve kudretler vardır ki bunlar ilk bakışta görülmezler, his edilmezler ve genellikle dağınık oldukları sürece de etkili olmayabilirler. Ancak bu kuvvet ve kudretler bazı taşlarda birikim yapmakta ve bu taşla sahip olanın da doğayı, kişileri ve hatta geleceği nüfuzu altına alabilmektedir. Tılsımların geçerlilik taşıdığına dair savunma bu görüşten kaynaklanmaktadır. (Tılsımların müspet veya menfi şekilde etkili olduklarına işaret etmekte gerekir.) Telürük ve kozmik kuvvete sa-

hip taşlar da tarih boyunca kıymetli taş olarak değerlendirilmiş ve onları elde etmek için de kişiler büyük fedakârlıklara katlanmışlardır.

Kıymetli taşların etkinliğini artırmak için muayyen madenler ile birlikte kullanılması ayrıca tavsiye edilmiştir. Ametist, inci ve safir tunçla ve Venüs seyyaresiyle, elmas altın ve güneş ile, zümrüt, donukakik taşı demir ve Merih ile, tüm taşlar Satürn ve kurşun ile bağlantılı olduğu kabullenilmekte idi. Ayrıca kıymetli taşın üzerine gerekli işaretlerin hak edilmesi ile nüfuzunun artırıldığı belirtilmekte idi.

Eski devirlerde madenler gibi, taşların da yaşadığı, cinsi ilişkisi kurduğu, gebe kalıp doğurduğu kabul edilirdi. Alşimistlerin açıkladıkları değerlendirilirken bu hususun ihmal edilmemesi gerekir. Genellikle taşların yaşamı çok yavaş seyir etmekte olup cinsi ilişkilerinin de izlenmesi olağanüstü güçtür, ancak muayyen taşların, örneğin donuk akikin bu sahada farklılık arz ettiği benimsenilmekte idi.

Tüm varlıklarda, kosmosta, kosmosun her parçasında hayatın var olduğu kabullenilmekte idi, bu nedenle de Tev-

ratta Tanrının izahı, tarifi için hayat sözcüğü zaman zaman kullanılmıştır. Eski devirlerde geçerli olan inancın etikisi altında Tevrat'ta dinsel merasimi yönetenin göğüsüne taktığı musarrah çohanın birbirinden farklı 12 adet kıymetli taşla süslenmesinin gerektiği açıklanmıştı. Bu taşların her birinin farklı anlam taşıdığı kabullenilmek gerekir. (Çıkış 28, 17-18) Bu taşların anlamı üzerinde farklı görüşler de mevcuttur. Her ne kadar astrolijinin etkisi altında 12 burca tekabül ettiği iddia edilmişse de, genelde yahudi topluluğunu teşkil eden 12 kabiliyeti remz ettiği kabullenilmektedir. (Tekvin 49, 1-28)

Ortaçağda geçerli olan görüş ve inançların etkisi altında aylar, hayvanlar ve kıymetli taşlar arasında bağlantı kurulduğu görülmektedir, örneğin Şubat ayı, at ve kuğu kuşu ve ametist taşı, Nisan ayı keçi, kumru ve elmas Hazeran ayı inci ve köpek, Temmuz yakut ve kartal ve geyik arasında yakınlıkların varlığı açıklanmakta ve bu inançların çok eski devirlere dayandığı benimsenmektedir.

Ruya kitapları tetkik edildikte kıymetli taşların ruya tabirin-

de de önemli yeri olduğu görülmektedir.

Eski Türk mezar taşlarında da kıymetli taşların değerlendirildiği bir gerçektir. XVII. Yüzyıla kadar erkek mezartaşlarında hançer ve sorguçların kıymetli taşlarla süslenerek şekil aldığı görülmektedir. XVII. yüzyıldan sonra da genç kızlara ait mezartaşlarından çiçek ve diğer muhtelif süslerle birlikte kolye, gerdanlık ve tokaların hak edildiği ve bunların kıymetli taşlarla süslendiği dikkati çekmektedir. Süslerin remzi bir anlam taşıdığı iddia edilemezse de, bilinçaltında mücevherlerin yeri olduğu vurgulanabilir.

Aşağıda bir kaç kıymetli taş üzerinde bazı açıklamalarda bulunarak sembolik değerlerini belirtmeğe gayret edeceğiz. Sıralama her taşın baş harfi dikkata alınarak gerçekleştirilmiştir.

Akik

Akik taşı genel olarak süs eşyası ve bilhassa yüzük (Mühür yüzüğü) olarak kullanıldığı gibi, kadınların gerdanlıklarında görülür. Farklı renkler aldıktan farklı adlarla adlandırılır. Kırmızı rengi daha makbuldür. Yemende daha sık bulunması nedeniyle ye-

men taşı olarak da adlandırılmıştır.

Bu taş yoksulluğa düşmeyi önler, harpsahasında kalbi teskin eder ve kanamaya karşı gelir, akan kanı dindirir....

İslam muhitinde rüyada görülen akik yüzük hacca gideceğini açıklar. İranda ise saygıya muhatap ve servet sahibi olunacağını müjdeliler.

Tıpta dışağrılarına karşı kullanılmıştır, ayrıca dişleri takviye ettiği hortlakları uzaklaştırdığı ortaçağda kabul edilmiştir.

Ametist

Venus Seyyaresi ile bağlantılı olan ve Menekşe rengin de olan ametist taşı itidali, kanatkarlığı, tevazuu simgeler ve kişiyi bedensel ve ruhsal tüm sarhoşluklardan korur. Bu nedenle de hristiyan piskoposları ametisten yapılmış yüzük taşırılar ve çevrelerini yöneten bir kişi olmakta tüm maddi ve manevi sarhoşluklardan uzak kalmak zorunda olduklarını bu suretle vurgularlar. Ametistin dikkat etme kudretini artırdığı, ayrıca samimiyeti de sağladığı açıklanmış ve şubat ayı ile ilgili olduğu kabullenilmiştir.

Ametist büyüye karşı da gel-

mektedir. Ancak bu sonucun sağlanabilmesi için üzerinde ay veya güneşin resim edilmiş olması gerekmektedir.

Tıpta nikris hastalığına karşı kullanılmakta idi ve zehirlenmeyi de önlediği, hafızayı kuvvetlendirdiği ve gece yataкта yastık altına konulduktaki, tatlı ve müspet sonuç sağlayan rüyaların görülmesini sağladığı kabul edilirdi.

Donukakik taşı (Jaspe)

Yeşil renkli bu taş gençliğin ileri mertebesinin remzi olarak tanımakta ve bu nedenle tanrısal bir anlam taşımaktadır ve Merih ile bağlantılıdır.

Doğum ve gebeliği etkilediği, doğum da batının üstüne konulmakta doğum sancılarının azalacağına inanılmakta idi. Bu taşın ay ile bağlantılı olduğu kabul edilirdi. Ve diğer taşlardan farklı olarak daha kuvvetli bir hayatiyete sahip olduğu, seks ilişkisi kurduğu benimsenirdi. Bu taşın parçalanması halinde, farklı renkte taşların husule gelmesi, donuk akikin doğumla bağlantılı olduğunun benimsenmesini kolaylaştırmıştır.

Elmas

Elmas bilhassa Hindistanda çok önemli bir semboldur.

Bodhi ağacının önünde bulunan Budha'nın tahtı elmas-tandır. Elmas ile şimşek arasında yakınlık görülür, ayrıca merkez ilkesiyle bağlantılıdır. Hakikatta Budha'nın simgesi olarak değerlendirilir. Zen görüşüne göre de elmas ne büyür, ne ufalır, ne de değişir. Devamlılık ifade eder. Bazı budha heykellerinde başın elmasla süslendiğini görmekteyiz.

Hindistanda elmasın doğada, yavaş yavaş topraktan var olduğu, başlangıçta kristalin teşekkül ettiği ve ileride son merhalede elmasın vucut bulduğu kabullenilmektedir. Tibet'de taşların kraliçesi olarak anılır ve usu, aktif ilkeyi etkilediği benimsenir.

Hindistan'da elmas mutlak gerçeği, değişmeyen kudret ve kuvveti, erkekliğin kozmik tezahürünü, berraklığı, parlaklığı, boşluğu, sınırsızlığı, kemali, tam olgunluğu, değişmeyen varlığı, ebediyeti ifade eder.

Batıda genellikle saflığı, akıl ve hikmeti, usu, kudreti, daimiliği, hakimiyeti, iyi niyeti, doğruluğu simgeler, yaşam boyunca karşılaşılan aksiliklere, engellere karşı verilen mücadelede yürekliliği sağlar, tüm endişelere karşı koruyucu-

dur, karı koca arasında bağlılığı kuvvetlendirir, hortlakları, vahşi hayvanları, büyüdüleri uzaklaştırır, sahibini kötü rüyalardan korur, öfkeli kişiyi teskin eder, oruç tutmayı kolaylaştırır. Astrolojide Elmas güneşle, altınla bağlantılıdır.

Tıpta bilcümle zehirlere ve ve bilhassa yılan zehrine karşı kullanılır, su veya şaraba batırılıp bu su veya şarap içildikte sarılıktan, nikristen, felçten kişinin korunduğu kabul edilir.

İslâm aleminde karın sancularına, miğde ağrılarına karşı etkili olduğu benimsenir, rivayete göre Aristo mesane taşlarını parçalamak için elması kullanmıştır. Rüyada elmas toplamak keder ve endişenin yok olacağının, büyük servet ve ikbale kavuşulacağının habercisidir.

Muayyen bazı elmas taşlarının sahiplerine uğursuzluk getirdiği, felaket kaynağı olduğu nakil edilmektedir. Kohinor adı ile yad edilen taşı örnek alarak gösterilebilir.

Firuze (Turquoise)

Eski Amerika uygarlıklarında firuze önemli bir sembol olarak değerlendirilmiş, ateş ve güneşle bağlantılı olduğu ka-

bullenilmişti. Her sabah güneş ilahının, firuzeden mamul yılan ile gökteki ay ve yıldızları kovaladığı benimsenmekte idi.

Asteklerde harp ilahı firuze prensi idi ve güneşin zenitteki durumunu remz ederdi.

Firuzenin gökmavi renginde oldukta daha da kıymet ifade ettiği benimsenirdi, ancak sarı renk çalan firuzeler de değerlendirilirdi.

Firuzenin genellikle kişiyi kötü nazardan koruduğu, uğur getirir olduğu kabullenilmektedir. İran'da rüya tarifi kitaplarında firuzenin zaferi, uzun ömrü müjdelediği nakil edilmektedir.

Rüyada firuze görmek bir adamla mücadele edileceğini ifade eder.

İnci

Müteaddid uygarlıklarda incinin önemli sembolik değerinin tespitinde zahmet çekilemez. Prehistoryada deniz kabuklarının önemli bir değer taşıdığı batıda muhtelif mıntıkalar da stridya ve midya kabuklarına, büyük depo halinde raslanılması inciye izafe edilen değer ne kadar eski devrelere dayandığını ayrıca vurgular.

Uzun süre incinin şimşegi etkisi ile veya deniz kabuğuna

bir damla çığın düşmesi ile vücud bulduğu benimsenilmiştir. Ay ilahesinin göz yaşından var olduğu kabullenildiği gibi, gecenin sihrini ifade ettiği açıklanmıştır, her zaman su ile bağlantılı olarak değerlendirilmiştir.

İnci diğer bir değerlendirmeye göre kosmosta Tanrı'nın tezahürüdür, tanrısal yaşamı, ölümü müteakip yaşam da ifade eder. Bu görüşten hareketle, yeniden var olmayı kolaylaştırmak amacıyla, ölü, ceset toprağa gömülürken yanına inci daneleri konur. Aynı görüş ve anlayışın etkisi altında islamda cennetmekan olanın bir huri ile birlikte inci danesi içinde yer aldığı belirtilir.

İnci hislerimizin kutsallaştığını, maddenin ruhsallaştığını, kemali, melekliği ifade eder.

İnci, kadın, dişi, su ve ay ile bağlantılıdır. Suyun kudretini kendinde toplamaktadır, Çin anlayışında yin'dir. Her 30 günde bir aydoğduğu gibi, inci de kosmik ritmi, diğer bir deyişle doğum, yaşam, ölüm ve yeniden doğumu simgeler. Eski Yunanda sevginin, evliliğin sembolü olarak ta değerlendirilmiştir. İran'da bekâreti de ifade etmiştir, ayrıca ilmi,

çocuğu, kişinin ruhsal varlığında gizlenen Tanrı'yı remz etmiştir. Kutsal asaleti ifade etmesi nedeniyle inci kralların taçlarını süslemiştir.

İnci, yaşamı, gerçeği, kadınlığı, bolluğu, bereketi ifade ettiğinden, geçmiş devirlerde tıpta da özel bir yeri vardır. Hindistanda sarılığa, hemorajiye, zehirlenmeye, deliliğe, göz hastalıklarına, vereme, melenkoliye ve bilhassa VIII. Yüzyıldan sonra batıda tüm ruhsal hastalıklara, saraya, çarpıntıya, baş ağrılarına, cüzzama karşı kullanılmış, göz sinirlerinin tedavisinde etkili olduğu kabullenilmiştir.

Kara kehrüba (Ja is)

Kem nazardan koruyan kara kehrüba aynı zamanda fukaralığı, şeytanı da uzaklaştırır, zehirlemeyi önler, yılanın ısırmasına mani olur ve cadı kadınların gönderdikleri hastalıklardan kişiyi korur, fırtınaları uzaklaştırır, Bu taşta kişiyi himaye vasfı hakimdir, Kara Kehrüba görülmeyen kötülükleri de uzaklaştırır.

Laciverttaşı (laps-lazuri)

Bu taş gerek Mezopotamya'da, gerekse Amerikada Kristof Kolomb'tan önceki uygarlıklarda parlak, yıldızlı gecenin

sembolizmi ile bağlantılı olduğu görülmektedir. Rengi ile göğü hatırlatır,(gökte var olan kutsal, kozmik kuvvetle ilişkili olduğu benimsenir. Ayrıca yaşayan, gebe kalup doğuran bir varlıktır, aşkı da ayrıca simgeler, Bu nedenle jenikolojide etkili olduğu kabullenilmiştir. Kartalların taşı olarak da tanınır. Mezopotamya'da Sin ilahesinin simgesidir. Ve ayla bağlantılıdır.

İslâm aleminde kötü nazardan korunmak için laciverttaşı kullanılmıştır.

Mercan

Yunan mitolojisine göre mercan Medusa'nın kafasının kesilmesi ile akan kandan vücut bulmuştur. Ağaç ve derin su sembolizmiyle ve rengi yönünden de kan sembolizmi ile bağlantılıdır. Mercanın maden nebat ve hayvan birleşmesi olarak değerlendirildiği gibi, aldığı şekillerin etkisi altında ince bağırsak ve iç uzuvlar ile irtibat halinde olduğu açıklanmaktadır. Nazar boncuğu olarak ta kullanılmaktadır.

Yıldırımını uzaklaştıran Mercan tıpta kanın pıhtılaşmasını kolaylaştırır, Paracelse'e göre mercan denizde biten cennet ağacıdır. Denizde yaşayan ağaçtır.

İslâm muhitinde rüya görülen mercan kadının çocuk sahibi olunacağını, delik mercan ise evleneceğini ifade eder.

Safir veya göktaş

Safir gökmaui renginde olmakla, kişiyi düşünmeye, te-fekküre dalmaya iter ve vecd içinde göklere bakma olanağını sağlar. Alşimistler için hava ögesiyle bağlantılıdır. Bazı açıklamalara göre ise, son zamanlara kadar varlığı kabullenilen «eter» olarak değerlendirilmiştir.

Safir kişiyi fakirliğe, büyükle-rin gazabına, yanlış hatalı mahkeme kararlarına, hıyane-te, gammadzlığa karşı korur, adeleleri kuvvetlendirir, cesa-reti artırır, neşesizliği giderir, yaşam zevkini kamçılar. Kişiyi dindar, sulhcu ve mülte-fitkılar.

Orta Asyada, tüm mavi taşlar gibi, nazar boncuğu olarak ta kullanılmış ve kem nazardan koruyucu olduğu benimsenmiştir.

Tıpta göz hastalıklarına karşı geldiği, Arabistan ve Hindis-tan da ayrıca vebadan koru-duğu kabul edilmiştir. Hapis-te olanın kurtarıcısı olarak da değerlendirildiği de görülmektedir.

Yakul (Rubis)

(Yakudun muhtelif nevilerin-den bahis edilmektedir: Sarı yakut, cebellokum yakutu, gök yakut)

Eski devirlerde yakut mutlu-luğun sembolu olarak kabul-lenilmiştir. Renk değiştirirse, kötülüğün gerçekleşeceğini haber verdiği, eski rengine av-det ettikte, tehlikenin gideril-diği kabullenilirdi.

Yakut hüznü giderir, kişiyi kötü düşüncelerden uzak tu-tar, Sağlığı, zenginliği korur, davada taraf olanları arasın-da sulhu sağlar.

Tıpta zehirlenmeye karşı bir vasıta olarak değerlendirildiği gibi, vebadan da korur. Kanı durduran ilaçlarda yakut to-zu kullanılırdı.

Yakut aşıkların taşıdır, kişi-yi mest eder. Celaleddin-i Ru-mî yakutun saf aşkı sembolize ettiğini açıklar.

İslâm aleminde rüyada yaku-tun görülmesi zenginliğe ka-vuşulacağını, evlenebileceği-nin müjdecisi olarak değeren-dirilir.

Rusya'da hakim inanca göre kalbi, beyni takviye eder, hafı-zayı canlandırır, kanı temiz-ler.

Yeşim taşı (Jade)

Yeşim taşı, yağmur taşı olarak ta tanınır. Bu taş bilhassa Çinliler ve Orta Asya Türkleri özel değer tanımışlardır. Derakap şunu da ilave edelim ki Astek ve Mayalar içinde bu taş önemlidir.

Çin'de hakimiyet, kudret olarak değerlendirilen yeşim taşı, tıpta tüm hastalıklara, tüm zafiyetlere karşı gelme olanağını sağlar ve bedenin yenilenmesini mümkün kılar ve taoistlere göre ölümsüzlüğü gerçekleştirir. Çin'de ölüntün 9 deliğine yeşim taşı ve altın yerleştirilmek suretiyle, tefessühün önlenebileceği inanılırdı. Bazı kazılarda cesetlerin yanında yeşim taşlarının bulunması bu inançdan kaynaklanmaktadır.

Çin'de hakim inancına göre muayyen adet renklere ve muayyen şekillere riayet edilerek sıralanan yeşim taşları kişiyi korur, ayrıca toplum içinde yerini, mevkiini açıklar. Genç kız, evli, dul, nişanlı için farklı şekiller kullanılır bu taş ile kişinin hangi aileye mensup olduğu ve hangi mıntıka veya eyaletten geldiği de vurgulanır.

Yeşim taşı cesareti, adaleti, tevazuu, metaneti saflığı açıklar, fazileti simgeler. Çin fel-

sifesine göre yangıdır, erkektir. Güneşle bağlantılıdır, kozmik enerji merkezidir, yok edilmeyen, edilemeyen varlıktır, edebiyeti belirtir, saltanatın, kraliyetin simgesidir. Saraya girebilen yüksek rütbeli subayın kemerini süsler, Kral mührü yeşimtaşı üzerine işlenir.

Çin'de yeşimtaşı yüzüklerinin taşındığı, taşın daire şeklinde işlendiği ve büyüklüğü de parmağın genişliğine eşit, sathı düz olduğu, kalın değil bilakis ince işlendiği gözükmemektedir. Bu şekil ile göğü ifade eder. Ancak dört köşe olarak işlenen yeşim taşının ise, topırağa açıkladığı kabul edilir. Şu hususu da burada açıklayalım: Keltlerde de yeşim taşından yapılmış yüzüklerin özel anlamı vardır.

Yeşim taşının toprak altında vücut bulduğu kabullenilmekte, alşimistler de toprağın içinde doğanın rahmında uzun süre kalarak yavaş yavaş teşekkül ettiğini benimsemekte idiler.

Orta Asya Türkleri için, büyük bir olsalıkla Çin uygarlığının etkisi altında kalınarak yeşim taşına özel bir değer verilirdi, bilhassa yağmuru sağlayan bir vasita olarak değerlendirildi. Kuraklık de-

vam ettiği ve yaşamı ciddi bir şekilde zorlaştırdığı zaman, su ile yeşim taşı ıslatılır ve özel dualar okunurdu ve bu suretle yağmurun yağması sağlanabileceği benimsenirdi. (Yağmuru sağlamak için yapılan merasim hakkında bak İslam ansiklopedisi, İstiska sözcüğü)

Oğuzlarda, yeşimtaşı, milletler arasında hakimiyeti sağlama vasıtası olarak değerlendirilirdi. El-Biruni'ye göre bu taş Tanrı tarafından Türklere tanınan hakimiyetin tılsımı idi. Kundusun karnından da çıktığı, canlı bir cisim olduğu da nakil edilirdi.

Astek uygarlığında da yeşim taşına önem verildiği görülmektedir. Bu taş ruhu, kalbi, kişinin özünü ifade eder, bu nedenle de kemikle bağlantılıdır. Meksikada ölünün ağzına bir yeşimtaşı yerleştirilerek defin icra edilirdi. Ayrıca bu taş suyun, fışkıran nebatların simgesi idi. Yağmur ilahına dualar edilirken, ikram edilen suya yeşimtaşı tozu katılırdı.

Zümrüt (Emeraude)

Zümrüt tüm uygarlıklarda önemli bir sembol olarak görülmektedir. Ve Merih seyyaresiyle ilgili olduğu da iddia

edilmiştir. Roma'da Venüs ilahesiyle bağlantılı olup bolluğu, bereketi açıklamış, Hindistan'da ölümsüzlüğü simgelemiştir.

Zümrüt ezoterik bir anlam taşır ve yenilenme kudretini vurgular, yeşil ışığın taşıdır. Bir çok zaman ışık ateş gibi yakıcı bir varlık olarak belirir, ancak yeşil ışık dileği, isteği harekete getirir, ateşin temizleyici yönüdür, gerçekleşmiş sevgiyi ifade eder.

Zümrüt alşimistlerin önemle değerlendirdikleri bir taşıdır. Doğayı nizamlayan kuralların, Tjanle'ı Appollonus veya Hermes Trismigiste tarafından zümrüt levha üzerinde yazıldığı hâk edildiği kabul edilir. (Tabula simargduna). Sihir, astroloji ve tüm falların felsefesi ve fikir dayanağı bu levhada belirtilenlerle dile gelmektedir. Alşimistlerin inancına göre bu taş üzerine yazılı olanlara bilgi edilmekle, tüm yaratıkların sırlarına vakıf olunmakta, tüm varlıkların öz nedenine nüfuz edilebilmektedir. Alşimistler zümrütten filozofların taşı olarak bahs etmekte ve bu taşı Mayıs ayının çiği olarak ta benimsemektedirler.

Ortaçağda geçerli olan Şövalyenin düşünce ve hareketleri

Kral Artur efsanesinde toplanmaktadır. Şövalye batıya kaçırılan ve halen nerede olduğu bilinmeyen ve İsa'nın kanını ihtiva eden bir kabı aramak ve bulmak için cehet etmekle yükümlüdür. Bu kap ise yekpare bir zümrüt taşından yapılmıştır.

Astekler zümrütü Kuetzal kuşu ile bağlantılı görmektedirler, bu kuşun tüyleri de yeşildir. Gerek kuetzel kuşu, gerekse zümrüt taşı yağmur, kan, ay gibi bolluğu, bereketi simgelemekte idi.

Batıda Ortaçağda mayıs ayı ile bağlantılı olduğu kabul edilen zümrütün müspet ve menfi değerleri üzerinde durulmuştur. Zümrütün menfi yönü şu şekilde özetlenebilir: Zümrüt şeytanın başında idi, cennetten kovulup dünyaya doğru sukutunda başından düşmüştür. Kötülük alemine, şeytanın hakim olduğu diyara müdahale edebilmek için zümrütten faydalanılır ve Eski Mı-

sır ve Etrüsk uygarlıklarında hakim görüşe uyularak dilin altına zümrüt taşı konularak kötü ruhları çağırmak ve onlarla ilişki kurmak olanağı sağlanır. Ayrıca ejderhanın gözlerinin zümrütten olduğu iddia edilmiştir, bu nedenlerle mektuh, melun ilmi remz eder. Hindistan'da zümrütle kobra veya engerek yılanının gözlerinin dışarıya fırladığı nakil edilir.

Zümrütün pek tabii müspet yönleri vardır ve bu yönü de hakimdir. Zümrüt yenilenmeyi, yeniden dünyaya gelmeyi ifade eder ve ilkbahar ile bağlantılıdır ve toprağın müspet kuvvet ve kudretini dile getirir ve bekaretin koruyucusudur, ay ile birlikte değerlendirilir ve etkisi safir taşının tersidir. Hafızayı, görme kudretini takviye eder, hatibin ikna kabiliyetini artırır, doğumu kolaylaştırır, göz hastalıklarının tedavisinde kullanılır, sol kolda taşındıkta bilhassa 3. Kişilerin etkisinden korunulur.

Bir Masonik Diplomadan Görüntüler

Halil İbrahim GÖKTÜRK

Geçtiğimiz yaz aylarında eski bir K.:in masonik diploması 79 yıl sonra Derneğimiz arşivine kazandırıldı. Bütünüyle ilginç resim ve şekillerle bezenmiş bu diploma Dr. Bnb. Mahmud Ali K.: adına Beyrut Liban Muh.: Lo.: ca 1906 da düzenlenmiştir. Evrakı arasında bulunan sözkonusu değerli vesika, oğlu eliyle, P.S. Bü.: Üs.: mıza armağan edildi. Böylece P.S. Pü.: Üs.: mızın incelenmek üzere bize verdiği bu belge, nefis bir sanat zevki ve basım tekniğiyle sergilenmiş olarak Ma.: resim ve sembollerden oluşmaktadır. Başarılı bir kompozisyon tablosu niteliği taşıyan bu tarihi ve ilginç belgeyi KK.: mize tanıtmaktan kendimizi alamadık:

İlk bakışta diploma zemininde açık yeşil, siyah ve kahve renklerin ağır bastığı çizgi, resim ve âletler göze çarpmaktadır. Etkili görüntü, resim ve cisimlerin ustaca istiflenişi ile birbirlerine bağlantısı insanda felsefi anlamlı çeşitli çağrışımlar uyandırıyor. Şimdi o resim, âlet ve çizgiler üzerinde elverdiğince bir yoruma girişmeksizin sadece dıştan görüntülerini anlatmaya çalışacağız:

En dıştaki dikdörtgen çerçevesi; gevşek düğümlü aralıklı halkalardan oluşan kalın bir perde kordonuyla sarılıdır. Kordonun uç-

ları alt iki köşede zerafetle düğümlenirler. Şöyle ki: Kordonun düğümsüz aralıklarına şakul, pergel, mala, gönye, çekiç ve cetvel gibi duvarcı avadanlıkları düşmeyecek şekilde bağlanmışlar. Tepe-deki ana başlık çerçevesi Üçgen'inden ve «HÜRRİYET, EŞİTLİK, KARDEŞLİK» KELİMELEERİNİN ARASINDAN bir GÖZ bakmak-tadır. Altında «Fransız Büyük Orient'inin kalın yazı kordelası sü-tunlar arasında mahyalanmıştır. İşte asıl fonun meraklı tablo-su bundan sonra başlıyor:

Sağ yanda J ve sol yanda B harfli mermerden iki klasik sütun yükselmektedir. Her sütun başlığının tepesinde ise üçer nar resmi oturuyor. Ancak B sütunu önünde çıplak bir bâkire (ga-liba) el, ve kollarını GÖZ'e doğru kaldırarak yalvarmaktadır. Onun ayaklarının hizasındaki sütun kaide levhasında G harfi altında cetvel, kalem, çekiç ve mala yanında bir akasya dalı uzanır. Öteki J sütunu önündeyse, yalnız kol, boyun, ayak ve başı açık, siyah tüle sarılı bir kadın özenle ayakta duruyor. Bu ka-dın elindeki asma terazili bir yağ kandiliyle, çalışan bir taş işçi-sini aydınlatmaktadır. Hizasındaki sütunun kaide levhasında L A harfleri yanında bazı avadanlıklar ve toprakta bir akasya dalı çizilidir. Artık bu çok yönlü tablonun iç mekanı sonsuz bir man-zara niteliği taşır. Etrafı sağlı sollu yukarlara tırmanan birbirine sarılı büyük akasyalarla çerçevelenir.

Sol alt köşede sakallı, şapkalı, yaşlı bir Mimar pergelle proje ölç-mektedir. Karşı köşesinde kadının tuttuğu kandilin aydınlığın-da, yelekli, kravathı, beyaz gömleğinin kolları sıvalı bir duvarcı ustası çekiç ve kalemle ham taşı yontuyordu. Ortadan geniş ve derin boyutlu mekanda bitirilememiş Süleyman mabedi ile için-de cereyan eden başmimar Hiram'ın efsanesi temsil edilmek-tedir. ÜS.: Hiram yüzükoyun yerde yatar. Başmimar'ın üç kati-linden biri sol yöne, öteki sağ tarafa kaçmaya çabalar. Sonuncu-su ise, cinayetin suçluluk telaşıyla derin bir korku ve şaşkınlık içindedir. Aynı zamanda kanlanmış mabedin solundan güneş doğarken, sağından bir hilâl batmaktadır. İlerde tek bir akasya ağacının yükseldiği görülür.

Diploma çerçevesi; alt kaidesindeki iki kesik başlık arasında ku-ru kafa, kara tüllü tabut ve üstünde bir akasya dalıyla sona er-mektedir. Orta derinlikte tamamlanmamış mabed ile tanığı ol-

Eski diplomanın fotokopisi

duğu hazin cinayet olayı gözüktür. İşte bu tablonun tam orta yerinde, aşağıdaki ibarenin fransızcası yer almaktadır:

FRANSA VE FRANSIZ SÖMÜRGELERİ YÜKSEK ŞURÂSÎ

Bütün Muntazam Masonlara

Selam - Kuvvet - Birlik

Beyrut Şarkı LE LİBAN Muh.: Lo.: sınıfın vâki talebi üzerine; Fransız Büyük Şarkı'nın ulu üyeleri bizler, derecesine bağı tüm haklardan yararlanabilmesi için, KK.: in kardeşçe kabulunu tavsiye ve muntazam ve gerçek unvanlara sahip tüm yabancı ve MİLLÎ Masonlara Mütekabiliyet Vaâdi ile, anılan Muh.: Lo.: nın onayından geçip üstadlık derecesine kabul edilen, Beyrut'da oturan, 1854 İstanbul doğumlu Doktor Binbaşı Mahmud Ali K.: e işbu diplomayı verdik. (Kapakta yetkili bütün imzalar ve mühür basılmıştır).

Gerçekten sadece bu anlamlı, düşündürücü bir resim ve şekil kompozisyonu olarak bile, çağın başındaki geçerli sanatın ilginç bir eseri sayılabilir.

Şayet bu türlü diplomalardan bir tarihi albüm yapılırsa, arşivimiz için çok yararlı olur kanısındayız.

Kardeş Anısı

Sinan GÜRMEN

Gerçi hayat rüzgarı seni bir kaç yıl önce aramızdan alıp uzaklara götürdü ama, zaman zaman haberlerini alıyor, bir aradayken sözü sık sık sana getiriyor, bir gün aramıza katılabileceğin umudunu taşıyorduk. Ne yazıkki geçenlerde senide Dünya gözü ile bir daha göremeyeceğimiz haberini aldık.

Bu gün sana locamızdan sesleniyoruz, masonlukta anmanın önemini hayatının son anlarında bize bir kere daha hatırlatmana teşekkür etmek için.

Duydukki kardeşim vasiyet etmişsin, kardeşlerim beni ansınlar diye. Hiç şüphesiz bi-

liyordun locamız acılı yılların Mart ayında kaybettiği kardeşlerini anma celsesi düzenler. Ama için içine sığmamış, bir kaç yıllık hasretin üzerine bekliyememiş, kardeşlerim beni ansın dilemişsin. Ne güzel...

Bir mason ki ölüm anının yaklaştığında, insanın ömür boyu herkezi yanılabilsede o kendini aldatamadığı, kendini bütün gerçeği ile tartabildiği anda, mason kardeşlerince unutulmamayı, anılmayı isteyebilmiş, demekki vicdan muhakemesinde mason olarak görevlerini yapmanın huzuruna varabilmiş.

Sevgili kardeşim, biz tanıyan-

lar, seni mason olarak biliyorduk. Seni tanıyamamış olanlarımız içinse yalnızca senin bu şefahatin dahi yeterlidir.

Ressam yeni sergisini açtığında, kulağında sergiyi gezenlerin beğeni uğultusu, gözleri ise kendince önemli bir kaç ressam ve tenkitçinin her an girebileceği kapıdadır.

Bir müzisyen konser bitiminde salondaki alkışa eğilirken aklı, onu kuliste bekliyen hocasının ve değerli bir kaç müzikçinin sözlü ve yazılı kritiğindedir.

Önemli olan erbabının ne diyeceğidir.

Gerçek bir mason içinde önemli olan mason terazisi ile tartılmanın sonucudur. Terazinin bir yanında masonluğumuz, diğer yanında ağırlıklarımız, yani masonluğun bizden istedikleri: Ailemize, kardeşlerimize, ve tüm insanlara yösterdiğimiz sevgi, ön saplantılardan kurtulup gerçeği arayan bilinç düzeyimiz, insanın örnek özelliklerini ne ölçüde kendimizde geliştirebildiğimiz, mesleğimiz, her ne ise, onu ne ölçüde insanlara faydalı olma kaygısı ile kullanabildiğimiz, kudret, eğer elimize geçmişse, onu kurtulmaya çalıştığımız o egoizmamızın,

kişisel çıkarlarımızın emrine değil, ama insanlar ve insanlığın iyilik, gelişme ve mutluluğuna ne ölçüde adayabildiğimiz, ve nihayet, iyi yetiştirdiğimiz çocuklar dahil, gelip belkide bir an gibi yaşadığımız bu Dünyada ne gibi izler bıraktığımız. İşte terazimizin bir kefesinde diğer kefedeki masonluğumuzla denk çeken ağırlıklarımız, ve hiçbirimiz bu tartıda hafif kalmamalıyız.

Bu tartıda masonluğu ağır çeken bir kardeşimizin masonlukta beklediği nedir? Mevki, para ve şöhret mi? Ne münasebet, eğer bunları bekleseydi zaten tartıdaki masonluğu çok çok hafif gelirdi.

Peki masonluğun bir masona verebileceği nedir? Değer ölçüleri mason terazisindeki ağırlıklar olan kardeşlerce nesillerden nesillere yaşatılacak bir isim ve zincirin kalıcı bir halkası olmak.

Masonlukça ve kardeşlerce mason özellikleri ile hatırlanmak ve anılmak bir masonun ümit ettiği ve değer verdiği ödüldür ki bu ödül çocukluktan ölümüne, kardeşlik çatısı altında ya da dış yaşamının çevrelerinde, kişiliğinin, değerinin, gösterdiği başarıların, tüm yaşamışlığının bir özüdür.

Masonlukta anılma ve anılma isteğinin anlamı dışardakinden çok farklıdır. Harici alemin hatırlanma, anılma isteğine nefsin kontrol ve terbiye etmemiş insanların zaafının izleride karışır. Bu istek kendini beğenme tutkusundan ve şöret zaafından tam olarak soyutlanamaz. En büyük insan harici alemde tam masonik anlamıyla beni hatırlayınız dese bu sözün harici alemde doğurabileceği yanlış anlanma ihtimalinden ötürü bizler bile eğer derinliğine düşünmemişsek, o büyük insan bu sözü söylememiştir tartışmasına kapılabiliriz.

Oysa bizim çatımızdaki anılma ve hatırlanma hiç bir zaaf ve ihtiras izi taşımadığı gibi, aksine masonluğa hizmetin parçası, spekülâtif masonluğun kuruluşunda etkisi olan, onu nesilden nesile taşıyan, öğretisini besliyen, gelişimine yardım eden ve geleceğini güven altına alan masonluğunönemli bir öğesidir. Bu söz kişiye yönelik bir methiye değil ama onun yaşam boyu elde edebildiği tüm masonik değer-

lerin masonluk uğruna yenisinden kullanılması, masonluk yolunda cesaret vermesi, masonluğa modelliğidir. Tıpkı ölümden sonra kullanılmak üzere bağışlanan organlar gibi bir ömür boyu uğraşıyla ulaşılan eserin, erişilen masonluğun fani beden Dünya görevini tamamladığında masonluk alemini teslimidir. Bu erişilen masonluklar masonluk kavramının bir parçası o en büyük binanın taşları ise, onları anmak ve hatırlamak taşları birleştiren harçtır.

Masonluğun ödülüne erişebilmek, büyük duvarlarının bir taşı olabilmek için çaba gösterirken aramızdan ayrılan ve ebedi maşrika erişmiş kardeşlerimizi sevgi ile analım, onlardan aldığımız dersleri birbirimize anlatalım, yeni kardeşlerimize aktaralım, masonluğun harcını daima koruyalım ve hazır tutalım.

Sevgili kardeşim vasiyeti ile bizlerden kopmamayı, aramızdan ayrılmamayı, bizlere harç olmayı istemiş. Hiç şüphesiz öyle olacaksın kardeşim.

Bir Büyük Üstadımız Mim Kemal Öke

Abdurrahman ERGİNSOY

B.Franklin K.: şöyle der: «unutulmak istemezsen ölümünden önce ya okumaya değer şeyler yaz, yada yazılmaya değer şeyler yap.»

Ritüellerimizde de buna benzer telkin ve görevler yer alır: **Maddi varlığımız geçicidir. Geride kalan eserlerimizdir. Sizde her işiniz çevrenize yayılır, vücudunuz toprak olduktan sonra bile eserleriniz başkalarına mutluluk kaynağı olur. Bir başka yerde de: Geride sizi unutturmayacak bir iyilik bırakmadınız ise ömrünüz heder olmuştur...**»

Bu telkin ve görev sözleri masonlukta inisiyatik öğreti gereği söylenmekle kalmaz. Her mason insanlık mabedi yapımındaki görevi gereği taşıyı yontup yerine koymaktadır. Bu kendisinin göçüp gitmesinden sonra, geriye bıraktığı eserlerin bir parçasıdır, başlangıcıdır. Bilgilenmesi ilerledikçe etrafına saçtığı iyilik nuru daha canlanır, parlaklığı artar ve böylece eserleri çoğalır.

Masonluktaki bu çalışma, masonluğun eğitim ve öğreti sistemine uygun olarak bir ömür boyu sürüp gider. Bu eğitim ve öğretilerde öğreten de, öğrenen de bizzat masonun kendisidir. Ham taşıyı yontar, parlatır ve yerine koyar. Ama oluru, olmazı yanlışı, doğ-

ruyu ayıran, gösteren sistemin bütünlüğüne uygunluğu koruyan, sistemi ayakta tutan yol gösterici bir rehber olmadan o sistem veya ekol yaşamını sürdüremez. Özellikle masonluğun yazılı olmayan kuralları, yazılı olanlardan çok olduğu ve çok eskilere dayanan, ama daima uygulanırlığı sürüp giden masonik geleneklerin değişmezliği karşısında bulunduğu için bilgili, olgun, yaşlı Mason kardeşlerin önderlikleri masonlukta ön planda gelir ve bu böylece sürüp gidecektir de... H. Bergson şöyle der: «Var olmak değişmek, olgunlaşmaktır. Olgunlaşmak ta kendisini daimi sürette yaratmaktır.» Mason da bilgilendikçe iyiliğe ve sevgiye doğru değişmekte, olgunlaşmaktadır. Mason nerde olursa, nede ve kimde olursa bulursa yücelmek ve olgunlaşmak için ahlaki, felsefi, dini bilgileri, sevgi bilgilerini, bilim, irfan ve sevgi nurunu hazmeder, benimser, özümser ve bunları kullanıp Kardeşlik ve insan sevgisi ilkelerini tahakkuk ettirmeye çalışır. İnsanlığın bugün içinde bulunduğu karamsar ve korkulu durumun, uzun yıllardır teknolojinin, insanı memnun ve mutlu kılma yolundaki katkısının, insanın madde, can ve ruh'tan ibaret yapısının yalnız madde tarafına verilmiş olması, ruh-espri tarafının ise unutulmuş olmasında aramak gerektiği artık gerçektir.

İşte size bir büyük Masonun bu görüş ve ona karşı görevi için insanlığa ve kardeşlerine öğretmek istedikleri:

«Masonluğun bir cephesi tamamen spiritüel ve santimantaldır. Kalbi tehyic eden, kuvvetlendiren psikolojik faktörler arasında sübjektif duyguların rolleri pek büyüktür. Bu bakımdan insanlığın olgunlaşmasına matuf teşebbüslerde his terbiyesine ehemmiyet verilmesi zaruridir. Kalbimizi iyi ve güzele doğru yükselten en müessir vasıta, takibedilecek en kestirme yol hiç şüphesiz onun terbiyesidir. Bu olmadıkça insanları, hodbinlikten, hırsların pençesinden, sadece maddi menfaate dayanan bir ahlak sisteminden kurtarmak mümkün değildir. İnsana kendini fethetti-
ren duygunun asaletidir. Bunun için masonlukta esprinin bedii terbiyesi yani duyuş ve fikri kabiliyetlerimizi olgunlaştırmak, temayül ve hareketlerimiz üzerine müessir olabilecek bir kültür, insanlığın olgunlaşması davasında en yüksek bir vazife gereği olmaktadır. Bir komprime halinde iki kelime ile ifade edersek **kalp terbiyesi, kafa terbiyesi, güzellik kültürü...** Bir milletin, ferdin içtimai, ahlaki, hatta fikri sahalarda istidadını geliştiren, ce-

miyet hayatında şahsiyetini belirten de bu kültürdür. İnsanları sefalet ve ahlaki düşkünlüklere sürükleyen ve maddi sebepler üstünde ehemmiyet arzeden amil ruh buhranıdır... Son asrın sonuna doğru bu ruhi buhran maddi sebeplerle birleşerek bugünkü maddileşmiş dünyayı yaratmıştır. İnsanlık moral bir sefalet içinde ve karşısında bulunmaktadır. Adalet, hakikat ve dürüstlük gibi mefhumların, fazilet diye tanıdığımız moral realitelerin bugünkü insanlar sadece karikatürünü seyrediyorlar... İnsanda ihtiras, infial, maddi menfaat heyecanlarını frenleyebilecek ve hodbin sevitabillerinin doğurduğu ahlaki buhran ve zaaflarını önleyebilecek kudreti ancak fikir ve ruhun terbiyesinde bulmak mümkündür: **Kalp, ruh ve kafa kültürü...** Bunu temin ve izhar edecek müesseseler arasında Hürmasonluk mühim bir yer işgal etmektedir. Ferdin bedii duyguları hür espri üzerinde terbiye-kar rolü inkar edilmeyen bu müessese bu bakımdan ihmal edilemez: **Masonluk yoksa yaratılmalıdır...**

«Hakikaten mihverinden çıkmış, siyasi buhranlarla dejenere olmuş bir dünyada faciaları ve dramları önleyebilecek universal bir kardeşlik tesisi ve moral sefaletleri izole edebilecek ahlaki prensiplerin hakimiyetini temin eylemek emeline yönelmeyi sağlayacak hususi bir organizasyona lüzum vardır. **Bu da MASONLUK'tur: Kardeşlik, feragat ve tolerans Faziletidir.**

Hiç şüphesiz masonluk dediğimiz teşekkül insanlığın yüksek menfaatleri hesabına çalışan, didinen hür ve müstakil insan topluluğudur.»

Büyük Üstadımız bundan otuz küsur yıl önce bu satırları bir gerçek olarak Kardeşlerine ve insanlara aktarmış, yol göstermiştir. Bu yolun yolcularına görevlerini şöyle hatırlatmaktadır:

«Masonluğun esaslı karakteristliğini belirtecek cihet şudur: Her karşılaşılan hadisede kendi kanaatinin hür olarak muhafazası, hiçbir işte kendi kanaatini feda ve dogmatizme inkiyat etmemesi. Bu teşekkülde her şey insanın kendi seçmesine bırakılmıştır. Hür Mason vasfını ihraz etmiş bulunanlardan her biri ailesi içinde, mesleğinde, bir kelime ile profan muhitte insanlık namına çalışan bu idealin samimi bir müdafiidirler. **Bir masonun harici alemindeki hür hareketi, müşterek duyuş ve görüşe dayanan fikir birliği, kuvvetimizin esasını ve muvaffakiyetimizin sırrını teşkil**

etmektedir. Bu itibarladır ki aynı idealden, sembollerden ilham alan masonların hürriyet mücadelesinin daima ön safında yer almış olduklarını, tabii görmek, insafli düşünüşün mahsulu olabilir.

Bir mason, rituellerin sembol ve tradisyonlarından aldığı ve irşatla Mason Faziletlerinin asıl manası içinde Kardeşlik duygularını kuvvetlendirmeye çalışmalıdır. Bunun içindir ki **Masonluk'ta Kardeşlik basit bir ünvan olmaktan ziyade bir dindarın itikat ve imanı kadar sönmeyen bir insanlık ideal arkadaşlığıdır.**

Türkiyede Masonluğun doğuşu ve gelişmesi üzerine hazırladığım notları, zaman zaman elime geçen kitaplardan, Mimar Sinan dergisinde çıkan ilgili yazılardan ve eski Üstadlarla yaptığımız sohbetlerden, ellerindeki notlardan-az da olsa-elde edilen bilgilerle düzeltir, ekler yapar veya yenilerken Masonluğumuza gerçekten hizmet etmiş üstadları, masonluğumuzda muhtelif vesilelerle çıkan ihtilafları büyük bir akıllılıkla, sükunet içinde halleden, düşülen kötü durumlarda ortaya çıkıp badireleri atlatmayı başaran, gerçekten büyük Üstadları, yirmiyi aşkın masonluk yaşamımda hiçbir vesile ile-belki iki adedi müstesna-anmadığımızı üzümlere düşünürüm. Bir Büyük Üstadı ele alalım, Sadrazam olarak en kritik bir dönemde memleketine hizmet etmiş, sonra öldürülmüş olan bu Üstad, ilk Türk Büyük Locasının kurucusu ve ilk Büyük Üstadı. Anılarında Masonluğu ile iftihar ettiğini yazan bu Büyük Üstadımız hakkında hiçbir mason dergisinde yazı yazılmamış ve Bu Üstad anılmamıştır.

Bu hislerle dolu olarak bu yazımda Mim Kemal ÖKE Büyük Üstadımızın 30.uncu ölüm yıldönümünde anmak istedim.

Yazımın başındaki B. Franklin'ın özlü sözüne ve rituellerimizdeki ödev ve görevlere uygun yaşamış bir insan ve büyük Mason Öke Büyük Üstadımızın Mason dergilerinde çıkmış, bugün hala geçerliği bulunan ve daha bir çok yıllar bizlere öğüt olacak yazılarından, daha doğrusu bize bugün de göreve çağıran yazılarından aktarmalarla yazıma girdim.

Harici alemdeki mesleği gereği insanlara, vatanına, milletine ve Türk Masonluğuna gerçekten hizmet etmiş büyük insanı ölüm yıldönümünde kardeşleri olarak anmadık, unuttuk.

İnsanlara neşteriyle şifa vermeye çalışırken, yazılarıyla yol gösterirken masonluğa da yazı ve konuşmalarıyla ve bizzat el emeği göstererek maddi gücü ile mesela davasını kazanıp yeniden sahip olduğumuz İstanbul binamızda mabet tanziminde bizzat çalışmış olan bu büyük insan 1930 daki Konvanda olaylı geçen seçim yüzünden çıkan karışıklığı, kısa süre sonra yenilenen seçimle Büyük Üstad seçilerek dirayetle yoketmiş ve masonluğumuzu toparlamıştır. Bunu genç Kardeşlerim biliyorlar mı acaba...?

Rahmetli Büyük Üstadımızın mezarı başında, ozamanki Büyük Ustalarımızdan Fuat Hulusi Demirelli K.: imiz:

Elveda, ey ebediyete intikal eden ulvi ruh, Seni Ulu Tanrımıza emanet ediyoruz. Senin ve bizim devasından aciz kaldığımız beşeri istiraplar için ondan şifalar dile, O Bargahi izzete yer yüzündeki bütün insanlık mabetlerinin nihayetsiz vecdü takdislerini ulaştırarak.

Evet hayata asalet veren fikirse eğer,
Fikir hayatına verdin ömür boyunca eser.
Beşer cihanda faziletle yükselirse eğer,
Onun bir örneği oldun ki imtisale değer. Demiştir.

Gerçekten Mim Kemal ÖKE Büyük Üstad harici alemdeki mesleği ile ilgili, yine insanlara hizmeti hedef alan yazıları ve eserleri ve masonlukla ilgili pasajlar aktardığım yazılarla gerçekten hayatına esalet vermiştir, onu ebediyete bağlamıştır. Ya o, hayatı süresince masonlukta ve harici alemdeki ödev ve görevlerde kendini bitirircesine çalışkanlık ve mücadele ile, sabır ve itidalle, ama daima aklı-hikmet, kuvvet ve güzelliikle insana, coşkun bir insan sevgisi ile, faziletle hizmet edişi, onu yücelten, ebedileştiren işler değil mi?...

Yazılarını tekrar okuduktan, yaşamına ait bilgileri topladıktan sonra, onun yaşamını harici alemdeki ve masonluktaki deye ayırmaya imkân olmadığını, onun tam masonca yaşadığını anladım.

Aziz Üstad 1884 de İstanbulda doğmuştur. İlk tahsilini Samsunda, Ortayı Toptaşı Askeri Rüştîyesinde, Liseyi Tıbbiye idadisinde tamamlamıştır. Bu sırada annesini ve babasını kaybetmiştir. Musabaka imtihanını kazanıp Askeri Tıbbiyeye girmiş, 1910 yılında

Yüzbaşı tabip olarak Orduya katılmıştır. Stajını Gülhane hastahanesinde Röntgen bölümünde devam ederken çok arzu ettiği cerrahi bölümüne de devam etmiştir. Kendisi daha baştan cerrahlık ihtisasını istiyordu, ancak o bölümün hocaları cerrahide gerekli soğuk kanlılık vasfının yüzbaşı M. Kemal'de olmadığı, aksine çok asabi olduğu kanaatine dayanarak onun isteğini reddetmişlerdir. Bu sebeple o da yeni bir branş olan Röntgen'i seçmiştir. Kısa süre sonra Röntgen mütehassısı olmuş, Gümüşsuyu Askeri Hastahanesine tayin edilmiştir. Ancak O cerrahiye bırakmamış Gülhanede cerrahi bölümüne devam etmiştir. O sırada Gülhanedeki Cerrahi bölümünü yöneten Wieting Paşa, onun arzu ve çalışkanlığını görerek, M. Kemal'i resmen Cerrahi asistanı yapmış, ihtisasını tamamlayarak cerrah olmuştur. Bu sırada başlayan İtalyan Trabiüs savaşı üzerine adaşı M.Kemal gibi Derneye gitmiş, çadırılı hastahannede seyyar aletle rontgen çekmiş, ameliyat yapmıştır. Savaş bitince İstanbula dönmüş, ama bu defada Derne'ye izinsiz gittiği için cezalı olarak Çanakkaleye tabip olarak gönderilmiştir. 1200 yataklı hastahannede yaralılara durup dinlenmeden hizmet etmiş, şifa vermeye çalışmıştır. Bu çalışma sonunda aldığı notlarla (3500 ağır yaralı üzerindeki tatbikat) adlı Cerrahik kitabını yazıp Tıp alemine sunmuştur. Çanakkalede cezası yeterli bulunan Üstad Ordu Sihhiye Reis Muavinliğine, sonra, Menzil Başhekimliğine atanmış, o sırada orduda baş gösteren salgını, büyük bir başarıyla önleyerek Orduyu tehlikeden kurtarmıştır. İstanbula döndüğünde Gümüşsuyu Hastahanesi cerrahi ve Röntgen mütehassıslığına atanmıştır. Birinci Dünya savaşından sonra Wieting Paşanın yerine Gülhane cerrahi bölümü başına getirilmiştir. İstiklâl savaşının başlaması üzerine sevdiği Mustafa Kemal Paşanın yanına Ankaraya geçerek Cebeci Hastahanesi operatörlüğüne geçmiş, sonra Kızılay ağır yaralı hastahanesi operatör ve başhekimliğine getirilmiş, bu görev için gittiği İspartada savaş sonuna kadar kalmıştır. Bu sırada İspartada yaygın bulunan Guatr hastalığından evlenemeyen kızlara da şifa dağıtarak onlara mutluluk vermiş, bu sebeple kendisine İsparta hemşehriligi verilmiştir. Sonra tekrar Gülhane'deki kürsüsüne dönerek çalışmaya başlamış, genç tabip adaylarına bilgi ve tecrübelerinden yararlanmalarına yardım etmiştir. 1941 yılında Albay tabip olarak emekli olmuş, sivil yaşamda da şifa vermeye devam etmiştir. 1946 dan 1950 yılına kadar İstanbul mebusu olarak T. Büyük Millet Meclisinde bulunmuştur.

Trablusta iken beraber bulunduğu Binbaşı Mustafa Kemal ile Doktor Yüzbaşı Mustafa Kemal çok iyi dost olmuşlardı. Bu sırada adlarındaki benzerlik dikkatlerini çekmiş ve Doktor Yüzbaşının Mim Kemal olarak adını kısaltarak kullanmaya uygun bulmuşlar. Atatürk'le kurulan bu dostlukları Atatürk'ün ölümüne kadar sürmüş, onun özel doktorluğunu yapmıştır.

Mim Kemal K...imiz, doktor olarak, mütehassısı olduğu sahalarda şifa dağıtırken bir taraftan da bir çok Tıp ve Hayır kurumlarında görevler almış, başkanlık yapmıştır. Yine yaşamı boyunca Türkçe ve Almanca bir çok Tıp eseri yazıp yayınlamıştır. Böylece neşteriyle şifa verirken, eserleriyle bilgisini Tıp alemine, genç doktorlara ulaştırmıştır, derneklerle de manevi alanda hizmet vermiştir.

Mim Kemal Öke Büyük Masonluğa Selamet Locasında girmiş, sonra Gençlik ve inkılap Localarının kurucularından olmuş, İstanbul merkez binamızın satın alınmasında ve bu binanın 1948'de mahkeme kararı ile geri alınıp tadil ve tefrişinde bizzat emek vermiştir. 1948'den sonra Ülkü Locasının kurucularının başında olmuştur. 1930 yılında ihtilaflı Daimi Heyet üyeleri seçimi sonunda büyüyen ihtilaf, Daimi heyetin istifası ile sonuçlanmış, toplanan Konvanda yeni Daimi Heyet Büyük Üstat Mim Kemal Ökenin başkanlığı ile yeniden seçilmiştir. Bu ihtilaftan doğan iç bünyedeki karışıklık ve kopuntular Öke Büyük Üstadımızın ısrarıyla halledilmiştir.

Felsefi derecelerde de Büyük Locada olduğu gibi masonluğa hizmet etmiş ve Hakim Büyük Amirlik mertebesine kadar yükselmiştir.

Uzun yıllar Türk Mason Derneği başkanlığını yapmıştır.

Röntgen aletiyle çalışırken parmaklarında tahribat olmuş, hatta bir parmağı kesilmek zorunda kalınmıştır. Meslek hayatının başlarında ortaya çıkan bu el yaralarına, onların acıları içinde sürdürdüğü başarılı cerrahilik yaşamının sonuna doğru kalp arızası eklenmiştir. 1955'de ıztırap veren el yaralarını gidermek üzere yaptığı ameliyat masasına ebedi meşrike geçmiştir.

Ölümü üzerine o zamanki Cumhuriyet gazetesi şöyle yazmıştır:

«Mim Kemal'in ruhi hasletlerini yakından tanıyanlar, onun bü-

tününe adeta bir çocuk güzelliği ekleyen nümayışlı hareketlerinin ardında kötü niyetli değil, daha iyisini yapmak isteyen gerçek bir insanın hasbî arzuları saklıdır.

Ömrünün mahsullerini yalnız eli ile değil, söz ve yazı ile de hastalarına ve meslekdaşlarına bol bol vererek kırk yıllık cerrah hayatını doldurmuş olan büyük meslekdaşımıza tam muvaffak bir hekim demekte tereddüt etmiyoruz.»

Bir K.: imiz şöyle diyor: «O biz Mason KK.: ine ıllı ve insani vazifenin ihtişamını vermişti. İyilik ve güzelliğe dimağını, irfan ve kemalini vermişti. O mefküremizin sembolü halinde bizler için daima hakikat, fazilet ve iman mihrabı olmuştur. O Masonluk semasında nurunu, feyzini ve kemalini bizlere serpen bir yıldızdır: Marifeti nefis makamına erişmiş bu büyük maneviyetin önünde hürmetle eğilelim...»

Evet, Mim Kemal ÖKE Büyük Üstadımızın 30.ncu ölüm yılında Nur içindeki ebedi varlığı önünde kusurumuzu bağışlaması niyazını da dile getirerek eğilelim.

Literatür :

- Mason dergileri
- Mim Kemal Öke Broşürü
- Meydan Larus

İbrahim Necmi Dilmen'in Yaşam Öyküsü

İbrahim Necmi Dilmen'in kızı Zerrin Kuşadalı; babasının yaşam öyküsünü şu şekilde özetlemektedir:

14 Ekim 1887'de Gümülcine'de doğdu. Avukat Mehmet Tayfurun oğlu olan Dilmen, ilk ve orta öğrenimini Gümülcine ve Selânik'te gördü. 1909'da İstanbul Hukuk Fakültesini birincilikle bitirdi.

Selânik hukuk fakültesinde devletler hukuku okutmuş ve 1913 de Balkan savaşından dolayı göçmen olarak İstanbul'a geldiğinde Darüşşafaka ve Vefa Liselerinde öğretmenlik yapmıştır. 1917'de Edebiyat Fakültesinde Ural-Altay Dilleri ve kuranları kürsüsünde doçentlik yapmıştır.

1928'de Galatasaray Lisesi ve İstanbul erkek öğretmen okulunda öğretmenlik yapmıştır. O yıllarda milliyet gazetesinde yazı işleri müdürü olarak görev yaptığı sıralarda «Harf Devrimi» üzerine çıkan yazıları Mustafa Kemal'in dikkatini çekmiş ve Ankara'ya çağrılarak kendisine Ankara Müzik öğretmen Okulu ve Gazi Enstitüsünde edebiyat öğretmenliği görevi verilmiştir. 1932'de Türk Dil Kurumu üyesi, bir süre de Kurumun Genel Yazmanı olan Dilmen, aynı yıl Milli Eğitim Bakanlığı Genel Müfettişliğine tayin edilmiştir. 1935'te Burdur Millet vekili olarak TBMM'ne girmiştir. Bu arada çeşitli gazetelerde Milliyet, Cumhuriyet, Akşam-

yazarlık ve yazı işleri sorumlusu olarak görev yapmıştır. Tiyatro, edebiyat, dil, tarih konularında yazılar yazmıştır. 1945'e kadar Dil Tarih ve Coğrafya

Fakültesi Türk Dil profesörlüğünde bulunmuştur.

5 Mart 1945'te Ankara'da ölmüştür.

Yayınlanmış eserleri: Edebiyat Tarihi Dersleri, iki cilt 1922 Türkçe Gramer, dört cilt 1930 Türk Dil bilgisi, iki cilt, 1936, Babam masonluğa çok bağlı idi, arkadaşlarının ekserisi de masondu. Haftanın muayyen günleri locaya gittiğinden eve geç gelirdi.

1928 ilâ 1930 yılı arasında Sermet Yesari, Edip Servet ve babam eşleri ile birlikte Paris'e masonik bir mesaide bulunmak üzere gitmiştir.

Genellikle evde masonik konular konuşulmaz, fakat bir çok arkadaşlarının mason ol-

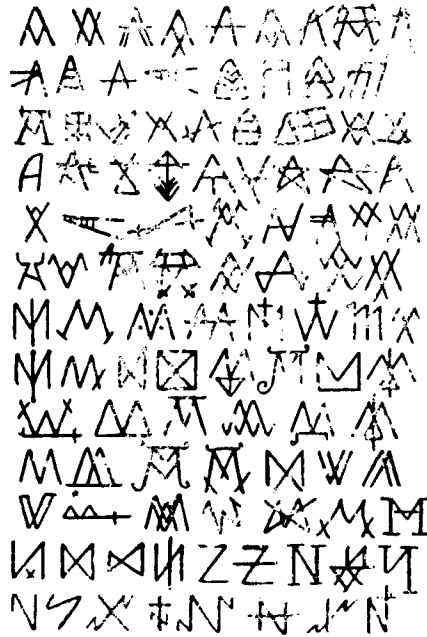
duğu biliniyordu. Örneğin İhsan Abidin, Saim, Dr. İsmail Kenan, Dr. Hüseyin Kenan, Edip Servet. Babamın Meşrik-i Azam büyük Kâtiplik ödevini üstlendiği ve localarda luzum duyuldukça etkili konuşmalar da bulunduğu nakil edilirdi. Hatta bir toplantıda Mose ile aynı konuya temas edip konuyu aynı şekilde değerlendirdiği dikkati çektiği belirtilmiştir.

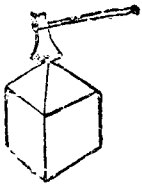
İki masonik hatıra nakil edebilirim:

Bir düğün merasiminde bulunmak üzere babamla locaya git-

tim. Merasim beni çok etkilemişti, toplantıda babam söz aldı ve gelinin beyaz elbisesinin özelliği ve bu beyazlığın korunmasının gerektiği hususunda bir çok kişileri heyecana getiren bir konuşması olmuştur.

Diğer hatıra da Atatürk ile ilgilidir. Atatürk'e 33 derecenin birden tevcihinin ön görüldüğü kendisine nakil edildiği, ancak Atatürkün mason geleneklerine uygun düşmeyen bu hareket tarzını tasvip etmediği bizlere nakil edilmiştir.

Davit Kohen Üstat Hakkında

Şura'ı Ali kurucularından Davit Kohen üstadımızın yaşam öyküsünü kızı Adrienne Florentin'in ağzından şu şekilde dinlemekteyiz:

Babam Davit Josef Kohen 1865'te Selanik'te dünyaya geldi ve 1949 tarihinde 84 yaşında Nice kentinde kalça kemiği kırığı sonucu öldü.

11 çocuklu bir aileden olan Davit Kohen 13 yaşına kadar okula gitti ve öğretmeni ile tartışma sonucu tahsiline son verdi ve metr Salem'in yanında çalışmaya başladı. 20 yaşında Marsilya'ya gitti ve yumurta ticaretiyle ilgilenmeye başladı. 1890 tarihinde evlendi 6 çocuğu oldu. 1903 yılında Selanik'e döndü ve Victoria Berlin'in mümessili olan Boltenrose ile çalışmaya başladı

ve bu suretle sigortacılık alemine girdi. 1903 tarihinden 70 yaşında emekli oluncaya kadar sigortacı olarak faaliyette bulunduğu gibi, inkıtasız aynı şirketin müdür ve mümessilliğini ifa etti.

1906 yılında Boltenrose ölünce Davit Kohen tek başına Victoria de Berlin şirketinin mümessilliğini yürüttü ve 1909 yılında Türkiye mümessilliğini üstlendi ve İstanbul'a geldi. 1910 yılında eşinden boşandı ve 1927 de ikinci bir defa evlendi. Davit Kohen türkçeden gayri fransızca ve italyancayı ve ingilizceyi iyi bilirdi.

Birinci Dünya savaşında Victoria de Berlin Paris'te faaliyetini durdurmuştu, 1925 tarihinde yeniden Paris'te faaliyete geçme kararını alınca genel

müdür olarak Davit Kohen'i tayin etti Davit Kohen bu ödevi emekli oluncaya kadar diğer bir deyimle 70 yaşına kadar inkıtasız ifa etti.

1944 yılında bir ihbar sonucu naziler tarafından tevkif edildi. Drancy kampında 23 gün kaldı, Türkiye Dış İşleri Ba-

kanlığının müdahalesi ve mason kardeşlerin yardımı ile tahliye edildi ve Türkiye'ye 11 günlük bir tren yolculuğu sonucu geldi ve yol boyunca mason kardeşlerinin yakın ilgisinden yararlandı. 2. Dünya Savaşının bitiminden sonra yine Paris'e döndü.

Davit Kohen açık göğüslü olup kendi hiç bir doğmaya bağlı his etmez ve bu nedenle de hiç bir dini merasime iştirak etmezdi Kızların tahsil görmesine tarafdardır idi. Selânik'te diğer bir mason arkadaşısı Thierry ile birlikte Fransız erkek layik lisenin kurulmasına yardımcı olmuştur.

Babamın gizli tutmasına rağmen mason olduğunu ve 33 dereceye yükseldiğini ve şansöliye ödevini ifa ettiğini bilirdik. Haftada bir gün genellikle pazar ertesi akşam üstü istambolin adlandırılan ve muayyen merasimde giyilen elbisesini giyer ve ufak bir kutusu olup onu alır loca çalışmalarına giderdi. Küçük kutunun içinde hatırladığım kadar 12-15 santim genişliğinde beyaz bir eşarp vardı, eşarpın

ucunda da gümüş bir kartal vardı.

Jöntürklerle yakın ilişkisi vardı, Cavit Bey, Enver ve Talat paşaların dostu idi. Ermeni problemini açıklamak ve Cavit beyin affını sağlayabilmek için Fransız Hariciye Bakanlığı nezdinde girişimlerde bulundu, müspet bir sonuç alamadığından da çok üzüldü.

Masonluğa bağlı, mason kardeşlerine yakınlığı duyan babam, Paris'e yerleştikten sonra Fransız Grand Orient'unda çalışmaya devam etti.

Hatırlaya bildiğim kadarı ile babam Selânik'te «L» avenir d'Orient Locasının üyesi idi. Paris'e geldikte Grand Orient de France'a bağlı bir locada çalışırdı.

Masonluk ve Müzik

«Dünya Müzik Yılı nedeniyle İtalya'nın Palermo kentinde yapılan Uluslararası toplantının izlenimleri...

Orhan TANRIKULU

İtalyan Büyük Locası GRAND ORIENT d'ITALIA'nın desteğiyle Sicilya Bölgesi Üstad-ı Muhteremler Meclisi'nin düzenlediği «Masonluk ve Müzik» konulu Buluşma 8,9 ve 10 Kasım 1985 günleri Palermo'nun Golden Tiyatro'sunda gerçekleşti.

Grand Orient d'Italia'nın Büyük Sekreteri Ernesto Zampieri'nin imzası ile bütün Kardeş Localara gönderilen 15 Eylül 1985 tarihli davet mektubu, çok yavaş yürümesiyle ünlü İtalyan postasının merifetiyle ancak bir ay sonra elimize ulaşınca bu ilginç toplantıya katılabilmek için bütün olanaklarımızı ortaya koymak durumuna girdik. Mimar Sinan'ın 57. sayısında yayınlanan «Masonik Müzik Nedir?» konusunu biraz değiştirip geliştirerek İtalyanca olarak yazdım. Bu arada çok uzun zamandır tanıdığım ve aramıza katılması için kendisine açılma fırsatı kolladığım bir arkadaşımın İtalyanca metin üzerinde düzeltmeler yapması için yardımına başvurduğumda kendisinin yıllar önce Grand Orient'de tekris olan bir kardeşimiz olduğunu öğrendim. Hazırladığım yazının aslını Büyük Sekreter Nesip Aksüt Kardeşime teslim ederken, bir kopyasını da acele İtalya'ya postaladım. Çünkü onların verdikle-

ri tarihi çoktan aşmıştık. Bir tek avantajımız vardı, yazımızı onların beklediği şekilde Fransızca, İngilizce ya da Almanca değil, İtalyanca göndererek zaman kazanacağımızı düşünmüştük. Nitekim bilet rezervasyonumu yapmak üzere kesin tarih ve yerleri saptamak için Zampieri Kardeş ile telefonla konuştuğumda mektubumun ancak oğün, 28 Ekim tarihinde ellerine geçmiş olduğunu öğrendim.

6 Kasım günü Palermo toplantısı ile ilgili geniş bilgi almak ve otel rezervasyonumu konfirme etmek için gittiğim Grand Orient'in 'Trastevere'deki ünlü Villa Medici'ye taşınan yeni ofis ve tesislerindeki sekreter Bn. Daniela (?), yazımın aslının ancak o gün ellerine geçtiğini, bu nedenle toplantı programında yer almadığını söyledi. Tabii Büyük Locanın resmi mektubu olmadan yazımı programa almaktan kaçındıklarını anladım ve üzüldüm. Torino'da olan Büyük Sekreter'in doğrudan Palermo'ya geçeceğini, ama ertesi gün sabahleyin Büyük Üstad'ın Villa Medici'de olacağını öğrendim. Kendisiyle o gün tanışabileceğimi söylediler.

7 Kasım sabahı gittiğim Villa Medici'de Grand Orient'in P.S. Büyük Üstad'ı Armando Corona toplantı salonunda beni kabul etti, son derece yakın bir ilgi gösterdi. Bu arada beni bilinen yollarla denemekten de geri kalmadı. Kendilerine P.S. Büyük Şekür Okten'in selâm ve sevgilerini ilettim, yakın bir gelecekte İstanbul ve Locamızı ziyaret edeceklerini bildirdiler. Toplantıya hangi konuyla katılacağımı soran Büyük Üstad yazımı okuyunca Büyük Sekreter Yardımcısı Alfredo Diomede K.'i çağırarak tezimin hemen çoğaltılmasını ve programa alınmasını istedi. Savunduğum fikirleri bütünüyle desteklediklerini, bu konuşmanın Konferans'ın amacını yansıttığını belirttiler. Bu arada yazımdan öğrendikleri Masonik Müzik plağı çalışmamızla ilgili sorular sordular, yanımda götürdüğüm kaset banttın müziğin bir bölümünü dinledikten sonra bunun Palermo'daki toplantıda da mutlaka çalışmasını istediler.

P.S. Büyük Üstad Armando Corona ve Büyük Sekreter Yardımcısı Alfredo Diomede K., İsviçre Büyük Locası P.S. Büyük Üstad'ını hava alanında karşılayıp birlikte Palermo'ya gitmek üzere ayrıldılar.

Aynı günün akşamı Palermo'ya vardığında beni Punta Raisi hava

alanında Büyük Sekreter Yardımcısı ile Sicilya Vadisi'nden Salvatore Nikcolicchia adlı genç bir K.: karşılادılar ve toplantıya katılan bütün kardeşlerin kaldıkları Grand Hotel de Palma'ya getirdiler. Başka Uluslararası toplantılara katılan delegelerin de ağırlandığını otelin girişindeki pankartların yanı sıra şehrin her tarafında bizim toplantımızla ilgili büyük afişler asıldığını gördüm.

Akşam yemeğinden sonra tanıştırıldığım Helsinki Sibelius Derneği Başkanı Matti Raatikainon K.: ile geç saatlere kadar yaptığımız Sibelius'un müzikleri ve onların Masonik özellikleri üzerine tartışmalarımız son geceye kadar sürdü ve Matti K.: 'im açıklamalarımı büyük dikkatle dinleyip notlar aldı, tezlerimi benimsedi, büyük lütuf göstererek Sibelius'u Finlandiya dışında eniyi tanıyan birkaç kişiden biri olarak beni tanıdığını övgüyle belirtip, önüne gelene taktim etti.

8 Kasım sabahı kahvaltıdan sonra Sicilya Vadisi Üstad'ı Muh-teremler Meclisi Başkanı Giovanni Filippone K.: gelerek o sabah yapılacak olan ilk toplantı celsesinde konuşacağımı bildirdi ve P.S. Büyük Üstad ile beraber toplantıların yapılacağı Teatro Golden'e geldik. Sicilya Senfoni Orkestrası'nın prova ve konserlerini yaptığı salon herkese açık ve giriş serbestti.

P.S. Büyük Üstad Armando Corona'nın davetleriyle riyaset masasında yerimi aldıktan sonra Giovanni Filippone K.: in konuşmasıyla toplantı saat 9.30'da başladı. Katılan delegelere ve misafirlere «Hoşgeldiniz» diyip teşekkür ettikten sonra, katılamayan Büyük Localardan gelen tebrik ve iyi dilek mesajlarını okudu, mazeretleri bildirdi.

Toplantının amacı programda şöyle açıklanıyor:

«Masonlar arasında yapılan araştırmaların genel olarak armoniyi (hem müzik hem de beraberlik olarak yorumlanabilir) amaçlayan, her hal ve durumda bunu gösterebilen güzel sanatlara olan sevginin daima büyük önem kazandığını göstermiştir. Böylece başlıca ilginin daha geniş bir kaliteye yönelen evrensel bir anlatım gücü olan müzik yönünde olduğu anlaşılır. Eflatun da bunu şu sözleriyle tastik ediyor: «Mizik en önemli (büyük, yüce), felsefedir. (*)».

(*) Eflatun'un Devlet'inde insanın varacağı en yüksek bilgelğin, Armoni (Müzik anlamında), Felsefe ve Matematik bilimlerini öğrenerek elde edildiği belirtilmektedir. Ö.T.

Bu noktada müziğin kendi teorik ve pratik içeriği üzerinde çalışmak için uluslararası bir toplantının yapılması kesinleşti.

Seçim bir rastlantı değildir: 1985, Uluslararası (Dünya) Müzik Yılıdır ve Masonluk konunun kendine uygun bir seçimini yapmanın bilincindedir.

Yalnız Mozart ve Sibelius gibi değerleri Kardeşlik çizgisinde saymaktan çok, özellikle müziğin ait olduğu Pisagor'u düşünmeye (hatırlamaya) varan geleneksel kavramı bunu yapmayı yasal duruma soktu.

Capo d'Orlando'ya bağlı «Fondazione Piccolo»nun başkanı gazeteci Bent Parodi K.:, «Müziğin temel ilkeleri üzerine» adlı ilk konuşmayı yaptı.

Genova Üniversitesi profesörlerinden Augusto Menduni K.:’in «Çalışma ve Müzik» konulu konuşmasından sonra P.S. Büyük Üstad, beni bizzat taktim ederken mesleki ve kariyer özelliklerim üzerinde de dikkatle durdu. «Masonik Müzik Nedir? Che cosa e la Musica Massonica?» konulu konuşmama alışılmışın dışında P.S. Büyük Üstad, Kardeşler ve dinleyicilere hitap ederek başlayıp, sizlerin adına selam ve Kardeş sevgilerle bitirdim. Bu arada plağımızın birinci yüzünde yeralan ilk Kantat'ı dinleyen Kardeşler, müzik bittiğinde uzun uzun ayakta alkışladılar, aynı tezahürü konuşmamın sonunda da gösterdiler.

Benim hemen arkamdan Lecce'deki «Mozart» Locası'ndan Dr. Antonio Montinaro K.:, «Sihirli Flüt—Tekris için bir müzik» konulu konuşmasını yaptı.

Bu arada program dışı bir konuşma yapıldı. Adını ve tezinin konusunu tesbit edemedim ama gönderilecek teyp bantı ve kitaptan bunu öğreneceğiz. Ne var ki Masonlukla ilgisi olup olmadığını bilmediğim bu konuşmacının bazı fikirleri hoşnutsuzluk yarattı ve P.S. Büyük Üstad, konuşma metninin daha önceden incelenmesi gerektiğini Filippone K.: hatırlattı. Konuşmasının bazı yerlerinde benim fikirlerime de değindi.

Günün son konuşmasında Floransa «Cherubini» Konservatuvarı öğretim üyesi genç K.:’imiz Cesare Orselli, konuşmasının pek çok yerinde ortak düşünce ve fikirlerimize saplantı yaparak «Mü-

zikte Masonik İdealler» adlı çok bilimsel ve yararlı bir konuşma yaptı.

O gün öğleden sonra saat 16.00'da aynı salonda kemancı Massimo Marin ve piyanist Andrea Rambace adlı iki genç harici müzikçi W.A. Mozart K.: 'in iki sonatını, eski dostum müzikolog ve çembalocu Bn. Sara Patera da Rameau ve Haydn'dan eserler çaldılar.

İkinci gün 9 Kasım toplantısı Finlandiyalı Kardeşimiz Matti Raatikainen'in «Jean Sibelius» konulu teziyle başladı. Bestecinin kendi sesinden bazı eserlerinin de tanıtıldığı bu konuşmanın temel ilkesi Op. 113 Rituel Müzikleri'ni tanıtmaktı. Bu konuşmayı italyancaya yapılan tercümesinden Prof. Bent Parodi K.: okudu ve konuşmanın sonunda Sibelius'un Finlandia senfonik şairinin ana temasını oluşturan İlahi iki sesli korodan dinletildi.

Onu izleyen konuşmacı Avusturya Besteciler Birliği Başkanı Reiner Bischof K.: , tezinin italyancaya Augusto Menduni K.: tarafından yapılan tercümesini kendisi okudu. Herkesin çok zor anlayıp kavrayabildiği felsefi yönü ağır konusu «Ölüm ve Müzik»ti. Kardeşimizin bu konuda tek bir örnek bile dinletmemesi dikkati çekti.

Salzburg'da aynı kursta tanıdığım, Palermo'daki karşılaşmamızın büyük sürpriz olduğu meslektaşım, orkestra şefi Wilfrid Koch K.: , aynı zamanda Bavyera Üniversitesi Müzik Fakültesi'nde öğretim üyesi. Almanca olarak yaptığı konuşmasında «Alman Masonik Müziği» konusunu işledi ve bu konuda ilginç örnekler sundu. Konuşması anında İtalyancaya tercüme edildi.

Günün son konuşmacısı da program dışı hazırladığı tezinde «Oryantal Müzikteki Masonik İlişkiler» konusunu işledi. Hind müziği ile Budha tapınaklarındaki sembollerden söz eden bu konuşmacı K.: , aralarında Türkçe'nin de bulunduğu 18 yaşayan dili konuşan Roma Üniversitesi Profesörlerinden Pio Filippini-Ronconi idi.

Aynı gün öğleden sonra saat 16.00'da Piazza Politeama'daki Nazionale sinemasında bir «Sihirli Flüt» filmi gösterildi. Rolf

Liebermann'ın bu Hamburg prodüksiyonunda Gundula Janovitz Nikolai Gedda, Ditrich Fischer-Dieskau gibi büyük şarkıcılar söylüyorlardı.

Gece Grand Hotel de Palma'nın Balo salonunda Kardeşler ve misafirlerle topluca yemek yendi, armağanlar, ödülleri verildi. Bu Gala yemeğinde Agap ritüeli uygulandı.

10 Kasım Pazar günü yapılan toplantıda iki konuşmacı vardı. Palermo'dan Aldo Scarlata «Masonik içgözlem ve müziğin etkinliği» konusunda bir bildiri sundu. Onu izleyen konuşmacı bir hariciydi. Gioachino Lanza-Tommasi, on yıl önce hemşirenizle beraber Teatro Massimo'da çalıştığımız sırada oranın Sanat Yönetmeni'ydı. Sonra uzun yıllar Roma'da aynı görevde çalıştı. Halen RAI (İtalyan Radyo Televizyon Kurumu) Roma Senfoni Orkestrası'nın yönetmeni olan Lanza-Tommasi «W.A. Mozart'ın Masonik Müzikleri» üzerine bilimsel bir konuşma yaptı.

Profesör Augusto Menduni K.'in toplantının bir sentezini yapmasından sonra, Roma S. Cecilia Akademisi ve Konservatuarı öğretim görevlisi, dünyaca ünlü harp virtüozu Bn. Elena Zaniboni çalgısının özlü bir tarihçesini yaparken, harp'in özellikle Mısır ve Mezopotamya uygarlığı ve bu mabetlerdeki yerine değindi. Arkasından J.S. Bach, Dussek ve Debussy'den üç tane çok güzel parça çaldı.

Son olarak Grand Orient d'Italia'nın P.S. Büyük Üstad'ı Armando Corona, yaptığı kapanış konuşmasında yapılan toplantının amaçlarını, varılan sonuçları anlatırken Müziğin Mason mabedindeki yer ve önemine dikkatle eğildi. Bugüne kadar yapılmış olan çalışmaların değerlendirilmesi için bu toplantının bir başlangıç olduğu, bu tür çalışma ve toplantıların devam ettireceklerini bildirdi. Toplantıların açık olarak yapılmasındaki amacın dış alemdekilerin kendilerini yanlış tanıdıklarını, onlara bu tür toplantılarla kendilerini doğru ve yakından tanıma fırsatı verildiğini ve buna mecbur olduğumuzu belirtti. Ulusların siyasal ve toplumsal gelişmelerinde Masonların ölçülmez hizmetlerinden söz ederken sanatçı, toplumcu, devlet ve siyaset adamı Mason Kardeşlerden, Giuseppe Verdi, Panço-Villa, Garibaldi ve Schweitzer gibi topluma mal olmuş kişilerin vatanları ve insanlık için yapmış oldukları büyük hizmetlerden sözetti.

Toplantı açılışta olduğu gibi gene İtalyan Milli Marşı'nın bandan çalınmasıyla sona erdi.

∴

Toplantının en büyük yararı bugüne kadar yapılmış olan Masonik Müzik çalışmalarının topluca tanıtılması ve değerlendirilmesi olmuştur. Profesyonel müzikçi ve araştırmacı Kardeşlerimizin hazırladıkları çalışmaları, bütün konuşmalar banda kaydedilmiş olarak, buradan hazırlanacak olan kitaplarla bütün Büyük Localar ile kardeşlere gönderilecektir. Bunlar metin olarak elimize geçtiğinde konferans ve yazılar halinde şüphesiz kardeşlerimize iletilecektir.

Bu toplantının Türk Masonluğu açısından yararlarına yelince, P.S. Büyük Üstad Armando Corona'nın da belirttikleri üzere amaç Mabnet içinde ritüel ve merasim için kullanılacak müziklerin titizlikle seçilmesi olduğunda, Mimar Sinan'da çıkan yazımdan da anlaşılacağı üzere konuya Locamız gerçekçi bir şekilde yaklaşmış, Dünyada ilk ve tek örnek olarak W.A. Mozart K.: 'in Masonik müzikleri Türkçe'ye çevrilerek plak yapılmıştır. Yazımdaki yaklaşım ve fikirlerin yanısıra bu plak işini gerçekleştirmemiz çok büyük ilgi görmüş, yazım hemen bütün delegelerce çoğaltılarak alınmış, plak için de sipariş önerilerinde bulunulmuştur.

Kısacası düşünsel yaklaşımımızla olduğu kadar uygulamada da öncü bir atılım içinde olduğumuzu bu toplantı ortaya koymuştur. Bunu Türk Masonluğu açısından sevinerek belirtmek isterim.

Sanırım bunun bir sonucu tek konuşmacı olarak tarafıma Grand Orient d'Italia'nın bir madalyası verilmiştir.

Toplantı boyunca salonun girişindeki stand'da Masonlukla ilgili kitapların yanısıra bu toplantı için Palermo Posta İdaresi'nin çıkardığı ilk gün damgalı zarf ve kartlar, üzerlerine müzikçiler ve müzikle ilgili pullar yapıştırılmış olarak değerlerinin on katını aşan bağışlar karşılığı satılıp derneğe büyük gelir sağlanmıştır. Toplantı boyunca delegelerin her türlü ihtiyaçlarını karşılayacak tedbirler de alınmıştır.

Toplantının kapanışından sonra Sicilya Üstad-ı Muhteremler

Meclisi Başkan Yardımcısı Massimo Maggiore K.:, P.S. Büyük Üstad Armando Corona'nın sayın eşi Hemşiremiz, aslen Hollandalı olan kendi eşleri Hemşiremiz, Finlandiyalı Matti Raatikainon K.: ile benî, Palermonun banliyösü Monreale'deki S. Marie La Nuova katedralinde verilen bir konsere götürdüler. Handel'in Mesih Oratoryosu'nu gene Dünya Müzik Yılı çerçevesinde düzenlenen bir konser serisi için davet edilen Prag Filarmoni Korosu ve Sicilya Oda Orkestrası seslendirdi. Mimari ve süsleme sanatı açısından Dünyanın sayılı önemli yapılarından biri olan bu 800 yıllık muhteşem mabette böylesine güzel ve anlamlı bir konser dinlemek hepimizi mutlu etti.

11 Kasım Pazartesi akşamı Roma'da Grand Orient'in Büyük Loca görevlisi Bruno Castellani K.: 'in davetiyle, üyesi bulunduğu 939 numaralı Michael M.: Locasının mabet dışında yapılan resmi olmayan bir toplantısına katıldım. Mısır asıllı İtalyan vatan-daşı Üstad-ı Muhterem Guy Damba'nın yönettiği toplantıda «Astroloji'nin Mabet çalışmaları ile ilişkisi» konusunda kısa bir konferans ve bunun üzerine gece yarısına kadar süren son derece hareketli ve hararetili bir tartışma yapıldı. Üstad-ı Muhterem Türkiye'deki kardeşlerine selam ve sevgilerini gönderdi. Aynı Loca-da çalışan Ön.: Büyük Sekreter Antonio de Stefano K.: de Türkiyedeki dost ve kardeşlerine selam ve sevgilerini iletmemi istedi.

Palermo ve Roma'daki bu toplantılarda ortak problemler ortaya çıktı. Bunlardan biri kardeşlerin aidatlarını zamanında ödememesi ve Localar ile Büyük Loca'nın içinde bulunduğu mali sıkıntılar. Diğerî yer konusu. Öğrendiğime göre yıllardır çalışmakta oldukları Palazzo Giustiniani'den çıkması istenen Grand Orient'in idari büt-rolarını yukarda sözünü ettiğim Villa Medici'ye taşımış ve Palazzo Giustiniani'nin yalnız ilk iki katını toplantılar için kullanmaktalar. Kendilerine bir yandan yeni bir yer ararlarken Villa Medici'nin geniş bahçesinde bir yeraltı mabedi yapmak için çalışmaların sürdürüldüğünü öğreniyorum.

Saygılarımla...

Türk Şiirinde «Kendini Bilme» Teması

Hazırlayan : Salih Kaya SAĞIN

1250-1325 yıllarında yaşadığı sanılan Yunus Emre, bilimi

İlim, ilim bilmektir;
İlim kendin bilmektir.

diye tanımladıktan sonra, câhil okumuşu ayıplıyor:

Sen kendini bilmezsin
Bu nice okumaktır?

Ama kendinden, kendi bilgisinden emindir:

Dost isteyen gelsin bana,
Göstereyim dostu ona.
Budur sözüm önden sona:
Ben bilirim kendi özüm.

1351-1429 da yaşamış olan Hacı Bayram-ı Velî aynı kendine güven duygusuyla, müritlerine aynı öğüdü veriyor:

Bayram özünü bildi,
Bileni anda buldu.

Bulan ol kendi oldu.
Sen seni bil, sen seni!

Ve yüzyılımızın halk ozanı Aşık Veysel ki:

Ne bir bilgin olup ileri gördüm,
Ne bir Mecnun olup Leylâ'yı sordum,
Ne bir doğru yoldan hedefe vardım.
Geçirdim günümü gaflet içinde.

diyerek, büyük bir alçak gönüllülükle, bilgisizliğin itiraftan kaçınmazken, daha aynı şiirin devamında

Veysel ne ararsan kendinde ara!

hikmetine varmaktadır.

Nedir bu halk ozanlarımızın kendilerinde, kendi özlerinde buldukları?

Bu soruyu cevaplayabilmek için İslâm gizemciliğine, yani «Tasavvuf»a biraz eğilmek gerekir:

Tasavvuf, İslâm âleminin felsefi bir mesleğidir. Her felsefi meslek gibi sınır tanımayan insan düşüncesinin yaradılışın sırrını, Evrenin anlam ve niteliğini ve doğruyu arama eğilim ve kaygusuyla yaşam gerçeklerini insana üzüntü veren katılık ve acılığundan bunalan ruhların teselli ve huzur vadeden başka bir âlemin varlığına inanmaları, yada öyle bir âlemi tasarlama gereksinmelerinden doğmuştur.

Kökleri daha önce Hindistan, Yunanistan ve Mısır'da mevcut bulunan Panteizme gider, temelini «Vahdet-i vücud = Varlığın tek oluşu» telâkkisi oluşturur (1). Buna göre Tanrı ve Doğa ayrı ayrı varlıklar değildir, bir tek varlıktan ibarettir. Birden fazla olması düşünülemeyen bu tek varlık ise Allah'ın varlığıdır, ki buna Vücut-u Mutlak, yani kayıtsız ve şartsız varlık denir. Evren ve eşya ayrı, bağımsız varlıklar değildir, Vücut-u Mutlak'ın birer gölgesi, tek varlığın aynada görünen imgeleri gibidir. Böylece Allah dışındaki şeylerin varlıkları gerçek değildir. Ancak Vücut-u Mutlaka bağımlı olarak vardır varlıkları ancak onunla kaımdır. Vücut-u Mutlak, aynı zamanda Hüsn-ü Mutlak yani mutlak güzelliştir. Ve güzellik gizli kalmayarak görünmek, beğenilmek, sevilme ister. Bu, O nun doğal eğilimidir. Daha za-

man ve mekân yokken Allah da kendi âleminde yalnız başına bulunuyordu. O'nu görecek göz ve güzelliğine hayran olacak gönül yoktu; görünüp sevmek arzusuyla durgun suya yansıyan güneş ışığı, ya da aynada görünen imge gibi adem, yani yokluk içinde Evren ve eşya biçiminde göründü, yani tecelli etti. Yokluk bağımsız ve gerçek bir varlık değil, Vücut-u Mutlakın görünmesine araç olan geçici bir hayaldir.

Hayyâm'a görünmüş kadehte meyde
Neyzen'e görünmüş kamışta, neyde
Veysel'e görünmüş mevcut her şeyde
Ne sen var, ne ben var bir tane Gaffar

İşte tecelli kuramı denilen bu anlayışa göre Evrenin bir parçası olan insan da Tanrı varlığının ve güzelliğinin bir zerresi, bir gölgesi demektir. Tanrının varlığı ve güzelliği evrende en eksiksiz biçimiyle insanda görünmektedir. Bu nedenle insan yaratıkların en şerefliisidir. Bir divan şairimiz Tanrı'ya şöyle seslenir:

Kendi hüsnün hüblar şeklinde peydâ eyledin
Çeşm-i âşıktan dönüp sonra temaşa eyledin

(Kendi güzelliğini güzeller biçiminde yarattın,
Sonra da geçip âşığın gözünden seyrettin)

Şu halde bir güzelde görünen güzellik de Allah'a aittir, onu seven âşığın hayranlığı da. Bu yüzdendir ki mutasavvıflar, yani tasavvufu benimsemiş olanlar, yaratılışın sebebini, yani illet-i tekvini aşk olarak kabul ederler.

Aşk imiş her ne var âlemde

diyen Fuzuli (XVI.YY) ve-Nedim (XVIII.YY) dışındaki-hemen tüm klasik divan şairlerimizin baştan sona - platonik bir aşkı terennüm etmelerinin temelinde de genellikle bu anlayış yatmaktadır. Çünkü kendileri mutasavvıf olmasalar da en azından şiirlerinde bunu, âdeta bir sembolizma gibi, benimsemişlerdir (1).

Yine tasavvufa göre insan gönülü Allah'ın tahtıdır. Yunus bunu şöyle dile getiriyor:

Gönül Çalabın tahtı
Çalap gönüle bahtı

İki cihan bedbahtı
Kim gönül yıkar ise

Ve öğütüyor:

Fikredip açıp oku
Sen bu gönül aynasın
Tevrat İncil ü Zebur
Hatm-i Kur'an sendedir

Bir başka dörtlüsünde biraz daha açıklıyor:

Hakkı arar isen
Kendinde ara
Kudüs'te Mekke'de
Kâbe'de değil

XVI.YY. divan şairlerinden Hayalî de:

Cihan-ara cihan içindedir arayıbilmezler
O mahiler ki derya içredir deryayı bilmezler

(Cihanı süsleyen, yani Tanrı, cihanın içindedir;
fakat insanlar O'nu aramasını bilmezler, tıpkı
denizdeki balıkların denizin ne olduğu bilmedikleri
gibi.)

beytiyle tecellî kuramını açıklamaya çalışmaktadır.

Tasavvufa göre insan da Evrenin öteki varlıkları gibi iki öğeden oluşur: 1) Vücut ögesi, 2) Adem, yani yokluk, boşluk ögesi.

Adem ögesi içinde kötülük ve çirkinlik vardır.

İyilik ve güzelliği içeren vücut ögesi ise tam anlamıyla Tanrı'dan gelmiştir, tanrısaldır. Yine Yunus Emre:

İşbu vücut şehrine
Her dem giresim gelir
İçimdeki Sultanın
Yüzün göresim gelir

Cismimiz adem ögesine, Tanrıdan kopup gelen bir Nur olan ruhumuz ise vücut ögesine aittir, daima kaynağına dönmek için uğraşır, çırpınır. Onun yuvasına uçup gitmesine engel olan şey cismimiz ve nefsimizdir. İşte Yunus'un:

Ne utanır ne hod korkar
Zâhitleri bile yakar
Ey Allahım bizi kurtar
Bu nefsi-i şûmun elinden

yakarışı bu nedenledir.

İki ögenin bu çatışmasında tanrısal ögenin zafere ulaşması nefse hâkim olmakla kabildir.

Tanzimat akımının önde gelen şairlerinden Ziya Paşa (1825-1880) bir hikmetler demeti olan Terkib-i Bentinde:

Eller gibi mağlûb-i heva olma er ol er
Nefsin seni râm etmeye sen nefsini râm et

derken gerçi artık gizemsel bir görüşü değil yeni çağın ahlâk anlayışını dile getirmektedir, fakat öğüt yine nefse hâkim olmaktır. Ama ölçüyü kaçırmadan, yani adalet çevresinde:

Adem ona derler ki garazdan olsa sâlim
Nefsinde dahi eyleye icra-yı adalet

Aynı kaygı, Yine Tanzimat şairlerimizden Namık Kemal'de (1840-1888) de var:

Bastığın hâk-i siyehten tutma alçak nefsini
Sabit ol azminde dehr-i bisebâtın rağmına

Nefse hâkim olabilmek için nefsini, yani kendini bilmek gerekir. Fakat kolay değildir bu:

Kimse takdir edemez âlemde
Kendi mâhiyyetini rey-iyle
Münferit vasıta-i rüyet iken
Göremez kendini dide bile

(Dünyada kimse kendi niteliğine
Kendi oyuyla değer biçemez
Tek görme aracı olmasına karşın
Göz bile kendini göremez)

dizeleriyle bu güçlüğü vurgulayan Namık Kemal'in şu ikililerinde tasavvuftaki «Ben»e yeni bir boyut, yeni bir kavram eklendiğini görüyoruz:

Her günâha bir azâb-ı mânevi çekmekteyim
Dûzâhı dünyâda gördüm kendi vicdanımla ben

(İşlediğim her günahıta içten bir acı çekerim
Ben kendi vicdanımla Cehennemî dünyâda
gördüm)

Kapılma dehrin iğfalâtına ahlâk bahsinde
Sana ol fende vicdânın yeter üstâd lâzım ise

(Ahlâk konusunda dünyanın aldatmalarına
kapılma

Sana, bu yolda kılavuz gerekiyorsa, vicdânın yeter)

Servetifünun akımının baştemsalcisi Tevfik Fikret'te (1867-1915)
bu vicdan boyutu tüm ötekileri aşmıştır. 1914 de yazdığı Tarih-i
Kadime Zeyl'inde:

Ben ne mabud ne muabbid bilirim
Kendimi Hilkate âbid bilirim
Gökte binlerce mesacid görürüm
Onda vicdânımı sâcid görürüm
Bu sücûd işte benim tâatim
Bu ibadette geçer sâatim

.....
Doğruluk, hubbî vefa, mahviyyet
Merhamet, hayr ü hamiiyet, nesâfet
.....

İşte vicdânıma bunlar mahrek
(Ben ne tapılacak, ne tapan bilirim
Kendimi yaradılışa tapar bilirim
Gökte binlerce mescit ve onda vicdanımı secde
eder
görürüm. İşte bu secde benim yakarışımdır, vaktim
bu yakarışla geçer.
Doğruluk, sevgi ve vefa, alçak gönüllülük,
Merhamet, iyilik ve çaba, hoşgörü
İşte vicdânımın odakları bunlardır)

diyor ve aynı şeye, insanın kendine, «ben» e geliyor sonunda:

Düşünüp işlemek âyınımıdır
Yaşamak dîni benim dinimdir

Mü'minin varlığa imanım var

.....

Kitabım sahn-ı tabia tkitabı

Bendedir hayr ile şer esbabı

Rıza Tevfik (1869-1949), 1918 de yayımlanan Serab-ı Ömrüm adlı eserindeki

Gel derviş, beri gel, yabana gitme

Her ne arıyorsan inan sendedir

Nefsine bihûde eziyyet etme

Kâbe'ye maksûdun, Rahmân sendedir

dörtlüsüyle başlayan uzun manzumede:

râlib-i Hakk isen kitaba bakma

Okumak bilirsen Kur'an sendedir

.....

Yalnız sen kadirsin hayr ile şerre

Şerre mâli isen şeytan sendedir

.....

Her şeyin varlığı senin özündür

Kendini çok gören kendi gözündür

Bu mülke hükmeden senin sözüdür

Kalıbın kürsüdür, Sultan sendedir

ve en sonunda

Şimdi âgah oldum sırr-ı esrare

Alemi yaradan vicdân sendedir

dizeleriyle, Yunus'tan 20. YY. başlarına kadar bu konuda söylenmiş olanları adeta özetlemekte ve sonunda «vicdan»ı vurgulamaktadır.

Bakınız bu «vicdan» Şairi, «Uğursuz Sene» adını verdiği 1917 de hangi noktaya getiriyor:

Benzi uçuk

Bir çocuk,

Kimstesiz bir yavrucuk

O havada yalnayak,

Çırcıplak, başı kabak,

Soğuk taşlar üzerinde yavaş yavaş yürüyordu,

Çok halsizdi ve hastaydı, pek fena öksürüyordu;
Alçak zâlimlerin pis günahını
Öcü alınmayan ana ahını,
Murdar sokaklarda sürüklüyordu;
Süprüntülükte bir şeyler bulup yiyordu.
Ben kütüphanemde felsefe yapıyordum.
Hakikat arıyordum ve Hakka tapıyordum!
İşte hakikat yaşıyor,
Çırçıplak dolaşıyor;

Onu bir mâsum çocuk omuzunda taşıyor!

Bu felâket dersinde hakla bâtilı seçtim,
Felsefeden vazgeçtim.

Görülüyor ki kendinde Tanrı'yı bulma arayışı artık toplum içinde kendini, kendi yerini ve kendi işlevini aramaya dönüşmüştür. «Vidân», 20. YY da artık halk şiirinde de yerleşmiştir. Şu dördü Aşık Veysel (1864-1973) indir:

Doğru yola adım attım,
Bir gerçeğin elini tuttum,
Kini, kibiri kapattım;
Vidânımdı, ben değilim.

Ve bir soru, bir arayış yeniden oluşmaktadır :

Herkese gizlidir bu sırr-ı hikmet
Her nesnede vardır bir türlü ibret
Veysel'i söyletir bir büyük kuvvet
Söyleyen ne, söylenen ne, Tanrı ne?

Ve çağdaş şiirimizde «ben», «biz»e dönüşürken:

Öldürenle katiliz, çalanla hırsız
Tümümüz sanığız, tümümüz savcı,
Tümümüz suçlu, tümümüz yargıç

Kimi aklar, kimi suçlunuz,
Kimi bağışlar, kimi asarız
Kendimizi başkasında

Her gün bir bıçak saplı
Birinin arkasında
Vurulan da biziz, vuran da

arayış sürmektedir :

Dirilten misin beni gövdem
Öldüren misin bilmem
Gördüren misin beni gözüm
Körleten misin bilmem
Bildiren misin bana başım
Gizleyen misin bilmem
Bir ben varım benden öte
Ben misin bilmem

12 Haziran 1985

K A Y N A K L A R

- (1) Necmettin Halil Onan: İzahlı Divan Şiiri Antolojisi, Maarif Matbaası, Ankara 1941.
- (2) Kenan Akyüz : Batı tesirinde Türk şiiri Antolojisi, A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Türk Edebiyatı Serisi, Ankara 1953.
- (3) İsmail Habib Sevük : Yunus Emre, Hisar Kütüphanesi, İstanbul, 1955
- (4) Yaşar Nabi Nayır : Yeni Türk Şiiri Antolojisi, Varlık Yayınları, İstanbul 1962.
- (5) Sabahattin Eyüboğlu : Yunus Emre, Cem Yayınları, İstanbul 1971.
- (6) Adnan Binyazar : Aşık Veysel, Hayatı, Sanatı, Eserleri Üzerine bir İnceleme, Tel Yayınları, İstanbul 1973 (?)
- (7) Bülent Ecevit : Şiirler, Ajans-Türk Basımevi, Ankara 1976.

Harry S. Truman (1884-1972)

Tarık GÜNER

Harry S. Truman politikaya Jaekson şehri Hakimliğine seçildiği 1922 yılında Missouri'de atılmıştı.

I. Dünya Savaşı'nda, 35 inci Alayın 129 uncu Topçu bölümünde hizmet etmişti. Ayrılırken rütbesi «Binbaşı» idi. İhtiyatlığında rütbesi Albay'lığa yükselmişti.

Birleşik Devletler senato üyeliğine bir kez 1934'de bir kez de 1940 yılında seçilmişti. 1944 de, Franklin D. Roosevelt'in yardımcılığına seçilmişti. Franklin D. Roosevelt'in ölümü üzerine anayasa gereği yani seçime kadar Amerika Birleşik Devletleri Cumhurbaşkanı görevini sürdürmüştür. 1948'de yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimini kazanarak bir dört yıl daha Cumhurbaşkanlığı görevini yapmıştır.

Masonluğa geçişi 1909 da Grandview MO, daki 450 No. lu «Bolton» Locasında olmuştur. Loca kayıtlarına göre 1911 de bu locada «Koruyucu» olarak görev yaptığı anlaşılmaktadır. 1913 de bir gurup başka kardeşe birlikte 618 No. lu Grandfield locasını kurmuş ve bu locanın ilk Üs.: Muh.: olmuştur. I. Dünya Savaşından döndükten sonra yeniden bu locaya Üs.: Muh.: ilk etmiştir.

1940 da bir yandan senato seçimi için adaylığını koyarken bir yandan da Missouri vadisi Büyük Üstadlığına seçilmişti.

Seott Rit'i derecelerini 1917 ve onu izleyen yıllarda almıştır. 33° yi 19 Kasım 1945'de Cumhurbaşkanı iken almıştı. Masonluk tarihin 33° ile onurlandırılan ilk Cumhurbaşkanı Harry S. Truman'dır.

Truman kardeşi gösteren pulları Amerika dışında da bir çok ülkede rastlanmaktadır.

Robert R. Livingston (1746-1813).

New York Masonlarının ilk Büyük Üstadı olan Robert R. Livingston aynı zamanda Amerikan Bağımsızlık beyannamesini kaleme alan beş kongre üyesinden birisidir.

O ve diğer kongre üyeleri bir çok Amerikan pullarında yer almışlardır.

Robert Livingston 27 Kasım 1746 da New York şehrinde doğmuştur. Bu günkü Colombia (o zamanki adı Kings College) üniversitesinden mezun olmuştur. Başarılı bir avukatlık yaşamı vardır.

New York şehri Sulh Hakimi, ilk kez kongre üyesi, dış işleri bakanlığı genel Sekreterliği ve New York Valiliği yapmıştır. George Washington'un Yemin törenini Vali olarak o yönetmiştir.

Livingston, New York şehrindeki Union Lodge üyesi idi ve uzun yıllar locasında çeşitli görevlerde hizmet vermiştir. 3 Mart 1784 de New York Büyük Locası'nın ilk Büyük Üstadı olarak seçilmişti. O'nun liderliğinde New York'ta pek çok yeni loca kurulmuştur.

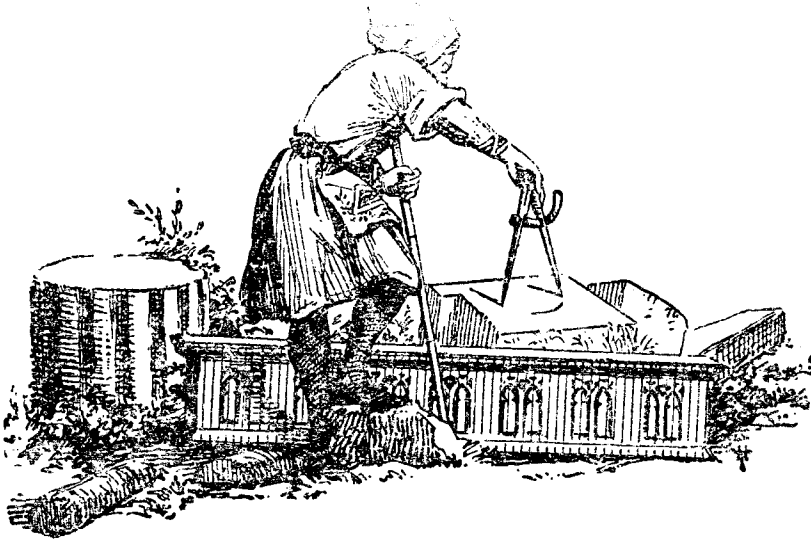
Livingston Büyük Üstad'lık görevini Fransaya tayini çıkana kadar 17 yıl aralıksız sürdürmüştür. Pariste iken Lousiana arazisinin satın alınması müzakerelerini başarı ile sürdürmüştür. Lousiana arazisi, Birleşik devletlere bir kerede kazandırılan en büyük arazi parçasıdır. Bu olayla ilgili olarak Amerikada çıkarılmış bir çok pul vardır.

Livingston ayrıca ilk Buharlı Gemi projesini gerçekleştirmesi için Robert Fulton'a gerekli finansmanın sağlanmasına öncülük etmiştir.

Livingston 26 şubat 1813 de Clermont'ta, ailesine atalarından kalmış olan evde ölmüştür.

1981 yılında New York ta, Colombialı Masonlar tarafından bir anıt dikilmiştir.

Philatelic Freemason Ekim/Kasım 1983

Kanada'da Bir Locayı Ziyaret İntibalarım

Semih TEZCAN

Ocak 1985'in sonlarına doğru, Kanada'nın BRITISH COLUMBIA eyaletindeki VANCOUVER şehrinde **Emerald ve Mount Herman** localarının bir seri çalışmalarına katılmak fırsatını elde ettim. Bu localara tanıştırılmamda, Vancouver'de biraderliğe kabul edilen ilk Türk kardeşimiz Mehmet Uysal'ın ve Eyalet Büyük Üstad Vekili J. Allan Carr Üstadımızın yardımlarını şükranla anmak isterim.

Kuruluşunun 116'ncı yılını idrak eden Mount Herman locası ve eski kökenli diğer localarda ilk bakışta gördüğüm özelliklerden bazılarını kardeşlerime aktarmak arzusunu duydum.

BİNA İLE İLGİLİ İNTİBALAR:

1. Görevliler listesi bizim localardakine nazaran çok az farketmektedir. Şöyleki;

Worshipful Master	: Üstadı Muhterem
Senior Warden	: Birinci Nazır
Junior Warden	: İkinci Nazır
Treasurer	: Hazine Emni
Secretary	: Sekreter
Chaplain	: Hatip
Senior Deacon	: 1 nci Tören Üstadı

Junior Deacon	: 2 nci Tören Üstadı
Director of ceremonies	: Muhakkik
1st Steward	:
2nd Steward	:
Inner Guard	:
Organist	: Müzisyen
Tyler	: Koruyucu
.....	: Hasenat Emini

2. Girişten sonraki ana hollerin duvarlarında, eski üstadı Muhteremlerin ve Büyük Loca görevlilerinin fotoğrafları asılı.
3. Her celsede Üstadı Muhterem'in önündeki bir sehpaye güzel çiçekler konuyor.
4. Girişteki iki sütunun üzerlerinde daima dünyayı temsil eden küreler bulunuyor.
5. Mabedler genellikle büyük tutulmuş, 200-250 kişiyi alabiliyor. Oturma yerleri çok yumuşak ve rahat.
6. Doğuda bir tarafta bir karpuz büyüklüğünde kaba bir taş, diğer tarafta ise gayet muntazam ve pırıl pırıl cilalı bir granit küp duruyor.
7. Yerleri mavi tonlarda halı ile kaplı. Halının desenleri genellikle, kutsal kitap, pergel ve gönyeyi içeriyor.
8. Mabede giren iki ayrı kapı var. Biri normal girişler için diğeri merasim girişleri için kullanılıyor.
9. Müzik, kasetler yerine org veya piyano ile sağlanıyor.
10. Birinci Nazırın önünde Gotik sütunu model, celselerde dikili duruyor. İkinci Nazırın önünde Korent sütunu model, celse dışında dikili duruyor.

RİTÜELLERLE İLGİLİ İNTİBALAR :

11. Loca ziyaretçileri genellikle Birinci tören Üstadı tarafından getirilerek locaya takdim ediliyor. Oturduğu yerden tanıtma ile iktifa edilmiyor.
12. Ziyaretçilere derecesine bakılmaksızın beyaz önlük veriliyor.
13. Önemli merasimler sonunda milli marş okunuyor. Genellikle, celselerin sonunda hep bir ağızdan masonik marşlar veya şarkılar söyleniyor.

14. Toplantılar onbeş günde bir yerine, ayda bir kere oluyor. Devam edenler genellikle matrikülün % 60'ının üstünde oluyor.
15. Celselerde smokin elbise, papyon ve smokin gömleği giyme % 95 oranında.
16. Celselerde görevliler konuşmalarını kitap veya notlara bakmadan ezbere yapıyorlar. Okuyarak konuşmak adeta yasak.
17. Yemin töreninde adaylara diz çöktürülüyor ve sonunda kutsal kitap öptürülüyor.
18. Ce'selerde olgunluğu elden bırakmadan bazı espirili, konuşmalara ve gülüşmelere sık sık yer veriliyor.
19. Ceket yakalarında masonik rozetler yaygın bir şekilde kullanılıyor.
20. Eş'erin ve çocukların katıldığı sosyal içerikli, yemekli ve danslı toplantılar oldukça sık yapılıyor.

DİĞER İNTİBALAR :

21. Kuzey Amerika'da masonların genel nüfusa oranı oldukça yüksek. Türkiye'de yaklaşık % 0,01 oranındaki mason sayısında karşılık, British Columbia eyaletindeki bu oran % 1, Amerika Birleşik Devletleri'nde % 2.
22. Vancouver şehrinde 11 ayrı yerde toplanma imkanı var. Böylece, yollarda geçen zaman nispeten azoluyor.
23. Mabetleri gündüzleri veya diğer boş zamanlarda başka dini veya sosyal derneklere kiralarak, ek gelir sağlıyorlar.
24. Yıllık üye aidatı kırk dolar civarında. Ayrıca, celselerde kese dolaştırılmıyor.
25. Büyük locanın yıllık geliri nispeten çok yüksek ve imkanlar geniş. Geçmiş yıllarda edinilen taşınmaz malların değeri bu zenginliğin başlıca kökenini teşkil ediyor.

ÇUKUROVA Muh.: L.: sınıf açılışı

Ankara Vadisine bağlı olarak Adana'da kurulmasına karar verilmiş olan ÇUKUROVA Muh.: L.: sınıfının çalışacağı Mabedinin çalışmalarına tahsisi, Muh.: L.: sınıfının açılışı ve Üs.: Muh.: ile diğer görevlilerin is'adı törenleri 29 Kasım 1985 Cuma günü saat 18.00 de Adana'da, P.S. Bü.: Üs.: Şekûr OKTEN Bü.: Üs.: kaymakamı Cavit YENİÇİOĞLU ve Bü.: Üs.: Temsilcisi Halil MÜLKÜS Kardeşler tarafından yapılmıştır.

Törende Sekreterlik görevi Bü.: Sek.: Nesip AKSÜT, Hatiplik görevi Bü.: II. Tö.: Üs.: Can ARPAÇ Kardeşler tarafından ifa edilmiştir.

Ayrıca Bü.: Görevliler Kurulundan Bü.: Üs.: Temsilcisi Bekir TANTÜRK, Bü.: Sek.: Yardımcısı Reşit ATA, Bü.: Hat.: Yardımcısı Kemal KARAMERCAN Kardeşler ile bütün Vadilerden bir çok Kardeş Törenlerde hazır bulunmuşlardır.

Yeni seçilen vazifeliler :

Üs.: Muh.: Can İLBAY
Ön Üs.: Muh.: Turhan ÇAĞATAY
I. N.: Aytok UTKAR
II. N.: Gülsün SARUT
Sek.: Gülhan SİLEM
Hatip.: Selim SALMAN
Haz.: Em.: Mehmet BAYTAN

Has.:. Em.:. Ömer FIRATOĞLU
I. Tö.:. Üs.:. Erdal CERRAHOĞLU
II. Tö.:. Üs.:. Osman UTKAN
Muhakkik : Aydın TOHUMCU
Koruyucu : Fuat ÇELEBİ
Kut.:. Kitap Em.:. Haluk EGE

Adanada açılan bu yeni M.:. L.:. ile, Kardeşlik ha'kamızı zenginleştiren ve kuvvetlendiren ÇUKUROVA Muh.:. L.:. sınıfın Memleketimize, Türk Masonluğuna ve insanlığa mutlu ve hayırlı hizmetler ifa etmesini Evrenin Ulu Mimarından niyaz ederiz.

Yeni Alınan Binalarımız

İstanbul, Nuruziya Sokağındaki 9, 12 ve 25 numaralı binalarımızın arka cep-helerine bitişik ve Nuruziya Sokağına paralel Çiçekçi Sokağında kâin 31,32,33 parsel sayılı ve toplam 199 m² yüzölçümlü üç gayrimenkulün satın alınmış olduğunu sevinerek duyururuz.

Hanri Benasuz Kardeşimizin örnek hareketi

İzmir Muh.:. L.:. Kardeşlerimizden Hanri Benasuz Manisa da yaptırdığı «yıldız Benasuz» okulu ile Milli Eğitim davasına büyük bir katkıda bulunmuştur. Kardeşimizin örnek hareketini sunmaktan kıvanç duymaktayız.

Mason Balosu yapıldı.

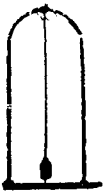
Uzun yıllardır yapılamayan ve yapılması özlem'e beklenen Mason balosu Sheraton Oteli salonlarında 20.12.1985 Cuma gecesi yapıldı.

Hasta olduğu için geceye katılamayan P.S. Bü.:. Üs.:. Şekûr ÖKTEN'i Bü.:. Üs.:. Kaymakamı Cavit YENİCİOĞLU temsil etti.

Önce bir kokteyl ile açılan gece arp müziği ile başladı. saat 21.30 dan sonra yemek salonlarına geçildi.

Masonik Sembollerle süslenmiş sahnede Modern Folk üçlüsü bir konser verdi, açılış konserlerinden sonra klasik müzik eşliğinde, neş'e ile ve çeşitli müzik-ler arasında yenen yemekden sonra bir taraftan dans edilerek diğer taraftan kardeşler arasında espriler içinde asalet ve zerafetle dolu olarak başarı ile son buldu.

Mimar Sinan

Localarda Verilen Konferanslar

İSTANBUL

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHİ
İdeal Muh.: L.:	Faruk Şaşar	Masonik Sırlar ve Ketumiyet	23.9.1985
	Sedat Toydemir	Hiram Efsanesi Hakkında Değişik bir anlatım	4.11.1985
	Orhan Tanrikulu	Dünya müzik yılı sebebiyle İtalya'nın Palermo Kentinde yapılan (Masonluk ve Müzik) adlı kongrenin izlenimleri	2.12.1985
Kültür	Haluk Kulen	Masonik Eğitimde L.:'lara düşen görevler	29.11.1985
Ükü	Ahmet Akkan	Evrenin Ulu Mimarı «Konulu Konuşma»	31.10.1985
	Yakım Bahar	Mutluluk Masonluktur Masonluk Mutluluktur	14.11.1985
Kardeşlik	Hikmet Ersavaş	Anderson Anayasası ve Landmarklar	26.9.1985
	Cavit Yenicioğlu	Türkiyedeki Masonik Faaliyetler hakkında kronolojik Etüd	7.11.1985
Hürriyet	Yener Süsoy	Dünün ve Bugünün Gençliği	24.9.1985
	Seyhan Bilbaşar	«M» nik Lejond'da ve Geleneklerimizin içinde Hz. Süleyman'ın Mabedi (Birinci Bölüm)	22.10.1985

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHİ
	Seyhan Bilbaşar	«M»nik Lejand'da ve geleneklerimizin içinde Hz . Süleyman'ın Mabedi. (İkinci Bölüm)	5.11.1985
	Üstün Gürtuna	Rönesans ve M. luk	19.11.1985
Sevgi	Reştan Aras	Mason ve Masonluk Üzerine	14.10.1985
	Şefik Berkoğlu	Şehircilikte İstanbul İstanbul'un dünü ve bugünü	9.11.1985
	Rauf Ozan	Neden doğu, Batıdan Geri kalmıştır ve Masonlara düşen görev (Tüm kardeşlere açık, tartışmalı toplantı)	25.10.1985
Atlas	Sami Bonfil	Serge Denys'in «Zaman, kainat, insan	9.10.1985
	David Kohen	Masonluğun tarihi temelleri dizisinin 2. kısmı» Eski M.: luğun yükselişinden Geri.emesine kadar geçirdiği süreçler» (Orta Çağ'ın duvarcı altın devrinden 1717de modern M.: luğun doğuşuna kadar	23.10.1985
	Ömer Köksal	Ömer HAYYAM	20.11.1985
Müsavat	Doğan Yalın	Masonluğun Geleceğine bir bakış	8.11.1985
	Sabahattin Basmacı	Zenginliğin düşündürdükleri	22.11.1985
	Orhan Culha	Üçgen Aynanın Sembolizması	22.11.1985
	Ümit Çoşkuner	Gönyenin Sembolizması	
Libertas	Falih Erksan	WOLFGANG AMADEUS MOZART - DIE ZAUBERFLOTE	16.10.1985
Hakikat	Yani Karamiti	Budizm ve Brahmanizm	5.12.1985
Ahenk	Orhan Tanırıkulu	«Wolfgang Amadeus Mozart'ın	2.10.1985
	Cavit Yenicioğlu	Türkiyede M.: nik faaliyetler hakkında kronolojik etüd	16.10.1985
	Argun Berker	Sayılar ve M.: lık	27.11.1985
	Hamdi Giray	Felsefenin Grafik anlatımı, semboller	11.12.1985
Fazilet	Üstün Gürtuna	Futhuvet ve Futhuvetname	17.9.1985

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHİ
Erenler	Cahit Bergil	Mesleđimize paralel Ahlak Öğretisi	8.11.1985
De'ita	Ali Mağsun	Tolerans	11.11.1985
S. Dostlar	Haluk Sel	P.astik Acıdan Türk Mezar Taşları ve 1000 yıllık karacaahmet	21.11.1985
Ülke	Emre Saka	İnsanda İrade	22.10.1985
	Altan Akat	İlk İnsan	22.10.1985
	Yusuf Altıntaş	Arayan İnsan	22.10.1985
	Ahmet Akkan	Hekim Gözüyle İnsan	3.12.1985
Şefkat	Haluk Kulen	Masonik Gerçek	21.10.1985
Hümanitas	MehmetFuat Akev	Kutsallık	1.10.1985
	Isak J. Abudaram	18. Asır Masonik Rituelik Müzikleri	12.11.1985
	Erol Dilek	Vasiyetname'erin Yakılması	26.11.1985
	Moris Alfandari	Mabet Dışında Masonlar	10.12.1985
Hulus	Yorgi Vakalapulo	Masonların Birlik bayramı	24.6.1985
	İstavrı Yoannidis	Masonluğa karşı baskılar	16.10.1985
	Lefter Karakaş	Din ve Masonluk	30.10.1985
Freedom	Seyhan Bilbaşar (Misafir Konuşmacı)	Albert Pike B.:. den	19.9.1985
	A.P. Lefebre Tarafından	Amerika Birleşik devletlerinde ve latin memleketlerinde masonluk	14.11.1985
	Seyhan Bilbaşar	Gerçekler ve efsane'ler (Kısım 1)	28.11.1985
	Mahmut Omağ	Hız. Süleyman Mabedi	28.11.1985
	(Çırak K.:. için)	Kuzeydođu Köşesi	28.11.1985
	Seyhan Bilbaşar	Gerçekler ve efsane'ler (Kısım 11)	12.12.1985
Devrim	Güven İpekçi	Birinci derece açılış Ritüelinin kökenleri	9.10.1985
	Enis Nihat Ecer	Pisagorizm	23.10.1985
	Ferhat Saracoğlu	Mozart'ın Masonik doğuşu ve Masonik müziğinde gezintiler	6.11.1985

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHİ
Devrim	Ö. Ömer Köksal	Ömer Hayyam	20.11.1985
	Ahmet Bağdatlı	Ortapediden Masonluğa çizgiler	4.12.1985
Pınar	Yavuz Saral	Hürriyet Kavramı	19.11.1985
Sevenler	Faruk Keskiner	Masonluk iyi ise bırakınız	4.10.1985
	Ali Kalıpcı	İnsan Hakları ve Masonluk	13.12.1985
Hisar	Ruhan Bolay	Pythagoras Geometrisi ve Evrensel düzen	10.12.1985
Üçışık	Ayhan Köksal	Çay Üzerine söyleşi	11.11.1985
Özlem	Ergun Zoga	Masonik Disiplin	7.10.1985
Başak	Zare Karakas	Masonik Nurdan ne anlıyoruz (İPTAL EDİLMİŞTİR)	3.10.1985
	Doğan Elgin	Hür masonlukta ikinci derecede Nur'lar	3.10.1985
	Üstün Gurtuna	Futhuvet ve Futhuvetname	14.11.1985
	Zafer Kural	Teklif, Tahkikat, Oylama	28.11.1985
	Ayhan Köksal	Çay üzerine sohbet	12.12.1985
İrem	Ergun Zoga, Hamdi Marter	Gençlik yılı ve masonluk	13.12.1985
Evren	Yorgi Çolak	Eski bir tedavi metodu «Akupunktur»	26.9.1985
	İsak Y. Abudaram	İnsan - Hekim - Sağlık	7.11.1985
	Seyfi Isman Jak Alguadis	Köklü bir Locanın amacı ne olabilir	21.11.1985
Piramiit	Halid Kemal Elbir	Modern Dünyanın Meseleleri Karşısında M. n. luk	18.10.1985
	Ömer Faruk Kurt	Tarihte İnsanın bilinçlenmesi	29.11.1985
	Ferit Eroitu	Utopia	13.12.1985
Nilüfer	Aydın İzmirli	Akıl aşırı beslenmeden bir zarar görmez	24.9.1985
	Murat Burçoğlu	Goethe	12.11.1985
	Ateş Erbek	Ölüm	26.11.1985
Burç	Bedrettin Güven	Şiirlerle Masonluk	21.10.1985

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHİ
Sembol	Cavit Yenicioğlu	Türkiye'de M. :. nîk faaliyetler hakkında Kronolojik etüd	4.11.1985
	Halik Kurtoğlu	Meviana ve Sevgi	2.12.1985
Güven	Besim Baykal	Üçüncü Dalga	14.11.1985

ANKARA

Uyanış	Zeki Tanrıverdi	İnsan denen meçhul	20.9.1985
	Sami Gürün	M. :. luk ve öğretisi	18.10.1985
	Atilla Hıncal	Işık	18.10.1985
	Cahit Çeltikçi Taner Tuğcu	Masonluk ve Hümanizma	15.11.1985
	Cemalettin Hınçal	Büyük Usta Pitagaros	06.12.1985
Yükseleş	Seyhan Tunaşar	Masonik Eğitim ve Rehberlik Müessesesi	19.09.1985
	Ziya Tunalı	Düşünce	05.12.1985
	Erdoğan Bağlum Ragıp Buluç İsmet Yılmaz Tekin İmir Peyami Sunger	Mumlar sahiden yanarsa	17.10.1985
İnanış	Kenan Mortan	Avrupada ah'ak (Epik) kavramı ve düşüncemizi etkilemesi	25.11.1985
Bilgi	Ergin Üstünoğlu	Bir çocuk yetişiyor.	18.09.1985
	Ferdi Özmen	Masonik Görüşler	16.10.1985
Barış	A. Evren Yazgan	Rönesans	07.10.1985
	Ercan Tura	Hz. Süleyman	04.11.1985
	Erol Orhon	Para ve iktisadi kalkınma	02.12.1985
Dikmen	Hasan Köni	Eski İstanbul Locaları	05.12.1985
Yıldız	İlhan Hakman	Günümüz olanaklarıyla Büyük Evrenin yapısı konusunda bildiklerimiz.	10.10.1985
	A. Emin Güven	Rönesansta Tıp, Fizik, Kimya ve hayat bilimlerinde atılan adımlar.	24.10.1985

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHİ
Yıldız	Orhan Evcimen	19. yüzyılda Endüstrileşme ve Bilimsel gelişmeler	14.11.1985
	İ. Cantürk	Masonluk ve Devam	28.11.1985
Çankaya	N. Çelebi	Akıl ve Hikmet	11.10.1985
	Berkay Yalın	Taassup	25.10.1985
Arayış	Gürkan Özen	Güzellik	17.09.1985
	Tuncer Özcan	Alegori	01.10.1985
	Sabih Atasoy	Erdem	05.11.1985
	Tarık Güner	Amerikadaki Masonluk	17.12.1985
Üçgül	Orhan Sağcı Omur Arı	Atatürk'ün Ekonomik görüşleri ve günümüzdeki durum.	11.09.1985
Ahiler	Necip Aziz Berksan	Ahilik	12.09.1985
	Teoman Güre	Bektaşilikte sofrada adabı	10.10.1985
Çağ	Metin Ülgüray	Dinamik Masonik Yönetim	04.09.1985
	Orhan Dinç	Bir Romanda Bir Sembol	17.10.1985
Eşitlik	Orhan Aslanoğlu	Semboller	26.11.1985
Yunus Emre Orhan Aslanoğlu		Loc., Semboller	06.11.1985
	Can Arpaç	Gelecek günlerin insanlık için daha aydınlık olacağını umuyormusunuz?	20.11.1985
	Eralp Özgen	Lâiklik	04.12.1985
Erdem	Ünal Özüak	Süleyman Mabedinin Mimarı ve Mesleki yönden bir değerlendirmesi	01.10.1985
	Ahmet Hacıhasanoğlu	İlaç Sorunu	15.10.1985
	Ha'il Mülküs	Masonluk ve Hoşgörü	15.10.1985
Denge	Ergin Çıtırıtıoğlu	Bilgisayarlar ve Yapay zeka	11.10.1985
	Ergün Alkan	Montesquieu Konularının Ruhı	11.10.1985
	Fevzi Akansel	Resim Sanatı ve Masonluk	17.11.1985
	Bülen Kaleli	Bir Mason Portre, M. TWAIN	»
	Zafer Gülçür	Sevgi Üzerine	30.11.1985
	Sami Gürel	Bir Mason Portre, STENDHAL	»

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHİ
İZMİR			
İzmir	Tacettin Ürkmen	Laiklik ve M. . luk	26.09.1985
	Güres Çarkoğlu	M. . 'nik sözcükler ve kavramlar	24.10.1985
	Halil İyigün	M. . 'luk nedir, M. . kimdir	21.10.1985
	Aykan Oğuz	Özgür düşüncemin M. . 'nik yaşamdaki önemi değeri	05.12.1985
Nur	Doğan İşsever	Masonik Nur	01.10.1985
	Cengiz Dönmez	Loca	01.10.1985
	Fehmi İnan Melih İnan	Masonluk ve Bektaşilik	15.10.1985
	Cengiz Dönmez	Çırak M. . 'nun ilk İntibalar	12.11.1985
	H. Dilek Akarlı	M. . 'luğun 1. Derecedeki Felsefesi	12.11.1985
	Erdal Ural	Genç kardeşlerle sohbet	10.12.1985
	Nahit Türkecul	DE MOLAY gençlik teşkilatı	10.12.1985
Promethee	Alber Kaya	Gerçeğin araştırılmasında tarihsel görüş	30.10.1985
Gönül	Halim Erker	30. Yılında GÖNÜL	31.10.1985
	Ömer Deniz Çivicioğlu	Sembolizm	»
İrfan	Gürkan Kefeli	Tekris İntibaları	24.6.1985
	Gürkan Kefeli	Tekris İzlenimleri ve Tekrisin anlamı	21.10.1985
	Özergen Eryöner	Elektron ve Evre n	02.12.1985
Ümit	Feridun Bilginer	Gençlik yılında M. . luğun ve M. . ların gençlere yaklaşımı	08.11.1985
Ephessus	Tayyar Ünlüer	Masonluktan Beklediklerim.	02.10.1985
	Seza Saysen	Sihirli Flüt	16.10.1985
	Süleyman Alpaykut	M. . 'luk ve Astronomi	30.10.1985
	Mazhar İzmiroğlu	Otoritenin çekici	13.11.1985

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİHİ
Eylem	Sancar Marufi	Hayatımızda daima M.İ. 'luğa yaşayacak şekilde davranalım.	30.09.1985
	Sancar Süzek	Tekriste üç Seyahat	28.10.1985
	Cengiz Özarı	Köy Enistütü'lerinin köy eğitimi ve sosyo Ekonomisi üzerine tesirleri	28.10.1985
	Orhan Uslu	Atatürk'ün düşünce yapısı	11.11.1985
	Erol Gerçek	Atatürk'ün eylem ve devrimleri içinde uygarlık ve kültür kavramı	»
Eylem	Kaya Tuncer	Sevgi ve Bencillik	25.11.1985
	Müfit Arslanalp	İnsan sevgisi ve alçak Gönüllülük	25.11.1985
	Orhan Alpyörük	Geleneksel Masonlukta mavi loca ve İskoç Ritinde infızamın önemi	09.12.1985
	Sungur Pamir	Masonluğun tarihsel Kökenleri	09.12.1985
Manisa	Erdoğan Bulur	Çağımızda Gençlik	04.12.1985
Ege	Nahit Türkekul	M.İ. 'luk nedir ne değildir.	03.10.1985
	Erkan İmrek	Ham Taş	17.10.1985
	S. Sıtkı Sayıt	Dayanışma	»
	Orhan Kocanoğulları	M.İ. 'lukta mühendislik ve ölçme	31.10.1985
	Argun Terzibaşoğlu	Doğruluk	14.11.1985
	Özcan Şenacıkol	K.İ. 'lik Duygusu	14.11.1985
Başarı	Mustafa Tanlay	Çırac Tablosu	21.10.1985
	Selçuk Akbaşlı	Yeniden Doğuş	»
	Ünal Aydın	Bilim ve Doğmacılık	04.11.1985
Işın	Ergül Kalefer	Muhakkik ile 5 Dakika	11.11.1985
	Erdal Özışık	Masonik Esintiler	»
	Fahrettin Şengel Kubilay Tarlan	Laiklik	25.11.1985

KURULUŞ YILDÖNÜMLERİNİ İDRAK EDEN LOCALAR

VADİSİ	LOCASI	KURULUŞ TARİHİ
İSTANBUL	HULUS	25.10.1961
»	MÜSAVAT	26.11.1950
»	LİBERTAS	29.11.1952
»	DEVİRİM	1.12.1962
»	FREEDOM	18.12.1961
ANKARA	S. DOSTLAR	29.12.958
»	BİLGİ	7.10.1951
»	ÇAĞ	22.11.1969
»	İNANIŞ	29.11.1951
»	ÇANKAYA	23.12.1961
»	BARIŞ	25.12.1954
»	DİKMEN	25.12.1954

İZMİR	GÖNÜL	1.10.1955
»	İRFAN	1.10.1955
»	ÜMİT	1.10.1955
»	EGE	5.12.1981
MANİSA	MANİSA	11.11.1977

ARAMIZDAN AYRILANLAR

ADI SOYADI	DOĞUM YERİ TARİHİ	TEKRİS TARİHİ	LOCASI	EB .: MAŞ .: İN .: TARİHİ
Rahmi Duman	Kayseri, 1908	1932	Devrim	20.9. 985
Uğur Erkey	Sarıkamış, 1947	15.6.1977	Devrim	13.7.1985
Alp Kun	İstanbul, 1919	17.6.1960	Müşavat	17.9.1985
Arto Persehyan	İstanbul, 1925	17.1.1975	Müşavat	00/9.1985
Doğu Karacay	Malatya, 1940	14.10.1983	Çankaya	19.7.1985
Savaş Başar	Tarsus, 1938	25.9.1984	Doğuş	21.8.1985
Çetin Toker	İstanbul, 7.11.1932	12.6.1972	Arayış	4.6.1985
Mehmet Oluğtugal	Girit, 1897	1931	Pınar	23.2.1985
Şinasi Barutçu	İstanbul, 1906	19.12.1956	Pınar	16.5.1985
Selahattin Karaoğlu	İzmir, 1928	26.11.1970	Gönül	16.15.1985
Hilmi İşçimen	İstanbul, 1917	11.12.1957	Promethee	21.9.1985
Erdoğan Yiğit	Emirdağ, 1937	11.11.1975	G. Mimarları	5.10.1985
İnayet Atahan	Antakya, 1927	15.10.1973	Sevgi	4.11.1985
Mehmet Muhittin				
Temizer	İzmir, 1925	20.10.1975	İdeal	25.11.1985
Şefik İnsel	İstanbul, 1944	19.10.1968	Kardeşlik	15.11.1985
Faruk Doğrul	Kastamonu, 1944	6.2.1979	G. Mimarları	28.11.1985
Burhanettin Özgür	Giresun, 1338	2.4.1959	Yıldız	27.10.1985

EBD .: MAŞ .: a intikal eden kardeşlerimize EV .:'in U .: M .:'ndan sonsuz mağfiret ve kederli allelerine ve bütün kardeşlerimize sabırlar dileriz.

HIÇ BİR ŞEY ÖLMEZ — HER ŞEY YAŞAR

MİMAR SİNAN

Organ of the Grand Lodge

of Free and Accepted Masons of Turkey

CONTENTS

4. Message from the grand Master Şekür OKTEN
8. The periods of sîp in Turkish Freemasonry ... Suha UMUR
13. The symbolism of precious stones Reşat ATABEK
24. Views from a Masonic diploma ... Hakkı İbrahim GÖKTÜRK
28. In memory of a brother Sinan GÜSMEN
31. A great master;
Mim Kemal Öke Abdurrahman ERGİNSOY
39. Life story of İbrahim Necmi Dilmen Mimar SİNAN
42. On bro. David Kohen Mısır SİNAN
45. Masonry and Music Orhan TANRIKULU
53. The theme of knowing one self in
Turkish poetry Salih Kaya SAĞIN
62. Philately and Masonry Tark GÜNER
65. Currents Events Mimar SİNAN
68. News From our Lodges Mimar SİNAN
79. In Memoriam Mimar SİNAN

Address : 25. Nuruşya Sokakı • Beyoğlu/İSTANBUL

YEAR 1985

NO. 58